

Marineforeningen

TIDSSKRIFTET "UNDER DANNEBROG" - MEDLEMSBLAD FOR DANMARKS MARINEFORENING

MARTS/APRIL 2021 | NR. 2 | 109. ÅRGANG

■ KOMMENTAR: VI KAN VÆRE STOLTE
AF FORSVARETS INDSATS TIL HAVS

■ TEMA: SOVJETISKE TROPPER FORLADER
BORNHOLM DEN 5. APRIL 1946

▲ Uddannelses- og Forskningsministeriet gav ultimo februar 2021 skoleskibet Georg Stage grønt lys til at sejle ud med elever. Den 2. marts påmønstrede 63 unge, som sammen med besætningen gik i isolation om bord på skibet, hvor de skal være, indtil togtet slutter i juli. Kun den mest nødvendige landgang i forbindelse med proviantering og uddannelsen vil være tilladt. Georg Stage afsejlede den 27. marts efter de obligatoriske sikkerhedsøvelser. De fjerne himmelstrøg er dog i år erstattet af forårs- og sommerhimmel over danske farvande.

(Foto: Bo Tornvig)

Vi kan være stolte af Forsvarets indsats til havs

Af forsvarschef general Flemming Lentfer.

Min vigtigste opgave som forsvarschef er at have et fast blik på et komplekst trusselbillede i en foranderlig verden, og dermed på hvordan Forsvaret skal udvikle sig. Samtidig ser jeg her og nu også frem til et 2021, hvor Forsvaret vil rykke sig betydeligt – og det gælder ikke mindst Søværnet.

Klimaet forandrer sig. Isen smelter i Arktis, og det giver mulighed for nye sejlruiter og en helt anden adgang til råstoffer og naturressourcer. Det betyder også, at Danmark, Grønland og Færøerne står over for et ganske særligt sikkerhedspolitisk ansvar i Arktis og Nordatlanten.

Derfor indgik regeringen og en række partier, som det vil være de fleste læsere af dette magasin bekendt, en aftale om at styrke Forsvarets evner i Arktis. Der kommer mere højteknologisk overvågning, mere militær tilstedeværelse og en helt ny forsvarsuddannelse i Grønland. Det ser jeg frem til.

Indsatsen i Arktis og Nordatlanten er dog ikke kun militær. Det er Forsvarets opgave at følge og overvåge området og samtidig styrke indsatsen til gavn for civilsamfundet.

Netop det er der gode eksempler på: Et af de seneste er, at Søværnets inspektionsfartøj KNUD RASMUSSEN sammen med sundhedspersonale har sejlet i det svært fremkommelige miljø for at vaccinere den grønlandske befolkning mod covid-19. De otte læger, sygeplejersker og farmaceuter fra sundhedsvæsenet kunne bruge skibet som deres egen stue og hvile ud efter endt arbejde. En særlig fryser, der var installeret til formålet, sørgede for, at vaccinerne blev holdt på de krævede minus 80 grader celsius under hele turen. Det gør mig stolt, at Søværnet kan bidrage ind i det grønlandske samfund med så konkret og handlingsorienteret hjælp.

Også herhjemme yder Søværnet og Marinehjemmeværnet en uvurderlig indsats til civilsamfundet, når mennesker bliver reddet fra druknedøden. I den vigtige opgaveløsning indgår også de mange frivillige, der mander redningsstationer og redningsfartøjer. De hjælper også nødstedte, når de gennemfører rednings-

aktioner og giver assistance til skibe og fartøjer. Det er ikke så få mennesker, som de har gjort en forskel for.

Vi taler efter min mening ikke nok om den helt særlige indsats, som Forsvaret og herunder Søværnet yder nationalt. En indsats de fleste danskere nok vil værdsætte, hvis de kommer i en situation, hvor de skal reddes op af vandet og hastes i helikopter til hospitalet. Her giver Forsvarets nationale indsats ganske enkelt rigtig god mening.

Selv om de nationale opgaver fylder meget for Søværnet, så er værnet også særdeles aktivt på den internationale arena. Søværnet løser opgaver i rammen af NATO og samarbejder med flådestrategiske partnere. En af de første

internationale opgaver i 2021, som Søværnet er sat i spidsen for, er den danske ledelse af den europæiske operation i Hormuzstrædet. Operationen løber til midten af juli 2021 og er en klassisk sømilitær operation med fokus på tilstedeværelse og overvågning.

Det danske Søværn fylder i år 511 år, hvilket er imponerende for én som mig med baggrund i Flyvevåbnet. Vi skal huske historien og de traditioner, den fører med sig. Her spiller de danske Marineforeninger en helt særlig rolle. I er om nogen vores kollektive hukommelse på det maritime område og garant for at traditioner holdes i hævd. det er særligt vigtigt i en tid som nu, hvor vi ser en anden og mere alvorlig sikkerhedssituation generelt.

Danmark skal vide, at vi er her, og hvad vi står for

Efter godt et år med en unaturlig ro på alle fronter omkring Danmarks Marineforenings 76 lokale afdelingsforeninger bør der fra nu igen skabes aktiviteter og events, der gør opmærksom på, hvad den normalt slagkraftige maritime interesseorganisations godt 8.000 medlemmer står for.

Som skrevet på denne plads i januar/februar-udgaven har Danmarks Marineforening en positiv positionering i det danske samfund. Denne positive position skal kapitaliseres til flere medlemmer.

Det gør vi bedst gennem synliggørelse og via en løbende fortælling om alle de gode oplevelser, der venter de kvinder og mænd, der går derude og ikke er klar over, at de faktisk burde være medlem af en lokal marineforening for at få skik på deres uforløste interesse for Det Blå og Det Maritime Danmark.

At tilbudssfæren også omfatter en lang række aktiviteter, der ligger i det maritime miljøes grænseland, kommer så oven i hatten. Her kan eksempelvis nævnes aktiviteter som maritime foredrag, historiske foredrag, sangkor, orkestre, vandreture, rejser og ture, madlavning, cykevents samt ikke at forglemme et enormt godt kammeratskab, hvor vi alle kerer os og tager hånd om hinanden.

Som skrevet bør det være vores mål, at hele Danmark skal vide, at vi er her, og hvad vi står for. Med en god portion ihærdighed kan vi gøre os positivt synlige i det samlede lokale og landsdækkende mediebillede, blandt andet med retvisende og positive fortællinger om relevante tiltag med udgangspunkt i den maritime interessesfære.

Morten

Læserskaren for Marineforeningen Tidsskriftet "Under Dannebrog" er forhenværende og nuværende personel ved Søværnet og Marinehjemmevernet samt søfartsrelaterede brancher og interessegrupper. MTUD udkommer seks gange årligt i et printoplæg pr. udgave på 9.000 eksemplarer samt som e-magasin på sitet marineforeningen.dk. Der er anslået 40.000 læsere/brugere pr. udgave.

Danmarks Marineforening

Foreningens formål er at styrke nationens interesse for søværnet og søfarten, samt at vedligeholde forbindelsen og kammeratskabsfølelsen mellem personer, der er eller har været tjenstgørende under Orlogsflaget, eller har eller har haft ansættelse til søs.

Æresformand er Hans Kongelige Højhed Kronprins Frederik.

Marineforeningen

Trondhemsgade 5, kld.
2100 København Ø
Tlf. 3315 2886
Postgirokonto: 2 00 16 08
Mail til Landskontoret og "Slopkisten"
landskontoret@marineforeningen.dk
www.marineforeningen.dk

Kontortid

Mandag og fredag kl. 10-14
Lukket hele juli måned

Landsformand

Kommandørkaptajn
Steen Engstrøm
Benløse By 30E, 4100 Ringsted
Mail: lf@marineforeningen.dk

Landsnæstformand

Seniorsergent Søren Konradsen
Torvegade 21, 2.th,
1400 København K

Landkasserer

Statsaut.rev.
Flemming Heden Knudsen
Skovlundevej 2, 5750 Ringe

Landssekretær

Ejendomsmester
Birger Tykskov
Rosenvænget 16, 2.tv,
3600 Frederikssund
ls@marineforeningen.dk

Skytteudvalgsformand

Pierre Jensen
Humblehaven 24,
2500 Valby
Tlf. 5159 3372
Mail: pmmj1961@gmail.com

Under Dannebrog

ISSN: 0902-8307
Udkommer februar, april, juni,
august, oktober, december.
Redaktør Ansvarshavende
Leif Mortensen
MKM - Viborg og Fårup
Tlf. 2192 3055
Mail: lm@mkmedier.dk
eller red@marineforeningen.dk

*Samtlige tekster uden
byline er skrevet af redaktør
Leif Mortensen*

Redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte debatindlæg, før de offentliggøres. Med henvisning til Pressenævnets regler for god presseskik forbeholder redaktionen sig desuden ret til at afvise indlæg, der af redaktionen opfattes som skadelige, ærekrænkende eller som kan virke agtelsesforringende. Det gælder også debatindlæg, der risikerer at skade Danmarks Marineforenings ry og omdømme i offentligheden.

... Danmarks Marineforenings medlemstal pr. 11.marts 2020 lyder på 8.110 personer ...

▲ ... Den 23. januar 1951 afgik hospitalsskibet "Jutlandia" fra Langelinie i København på det første af i alt tre togter til Korea. Skibet gjorde de efterfølgende 999 dage FN-og Røde Kors-tjeneste under Koreakrigen. I anledning af 70-året for første afgang afholdt Republiken Koreas ambassade i København et covid-19-sikret kranselegningsarrangement ved "Jutlandia"-mindestenen på Langelinie. Kranseene blev lagt af ambassadør Sang-jin Park, Jutlandia Veteranerne ved Henrik Jagd, ØK-Klubben ved Erik Ljunggren, Danmarks Veteraner ved landsformand Niels Hartvig Andersen samt Danmarks Marineforening ved landsnæstformand Søren Konradsen.

Ifølge ambassaden er der for nuværende en tentativ plan for et større festarrangement, når coronapandemien er kommet under kontrol ...

(Foto: Erik Petersen, Danmarks Veteraner)

◀ ... US Naval Air Forces Public Affairs fortæller, at den amerikanske flåde for første gang sætter en kvinde i skippersædet på et af landets 11 atomdrevne hangarskibe. Det er Captain (kommandør) Amy Bauernschmidt, der her til sommer 2021 bliver øverste chef for hangarskibet USS ABRAHAM LINCOLN. Hun kender det 332,8 meter lange og 104.300 tons tunge skib fra køl til mastetop, da hun tidligere har været skibets næstkommanderende. Den nye skipper er 50 år. Hun fik sin afgangseksamen fra The US Naval Academy i 1994 - i øvrigt samme år, hvor det blev tilladt kvinder at gøre tjeneste om bord på US Navys fly og skibe ...

(Foto: Sitet Naval Air Forces Public Affairs)

◀ ... Jørgen Bo Larsen fra Dykkerklubben Krabben i Nykøbing Mors har til Sea War Museum Jutland i Thyborøn doneret et tidligt batteri af den type, der blev brugt til telegrafi og til de første elektriske søminer i midten af 1800-tallet. Ifølge museets stifter Gert Normann Andersen var denne type batterier savnet i museumsarsenalerne. Efter planen bliver gaven nu en del af en særudstilling om de første søminer, og særudstillingen er åbnet som et coronavenligt event i et butiksvindue ud til Grøngade i Karolinebygningen i Holstebro. På vedstående foto overrækker Jørgen Bo Larsen (i.m.) gaven til Gert Normann Andersen. Til højre ses John Silver, Sea War Museums ultimativt bedste specialist i klargøring af museets mange fund. Bagest Freddy Breitenstein, der var dagens vært ved gaveoverrækkelsen. Bygningen bag de fire herrer indeholder i øvrigt en af Danmarks mest spændende dykkerfundssamlinger. En samling, der gennem årene er fundet eller på anden måde anskaffet af Freddy Breitenstein fra Dykkerklubben Krabben ...

(Foto: Leif Mortensen)

... Præster og biskopper har gennem århundreder været en del af mandskabet i de kongelige hæere og flåder. Selv historien om danskernes samlingsmærke Dannebrog fik tilbage i 1219 en vinkel omkring præsternes betydning for krigernes mod og kampånd. Flyverpræsterne blev fra begyndelsen en del af Flyvevåbnet ved dets oprettelse i 1950. Den nuværende værnspæstetjeneste blev forhandlet færdig i 1971 og trådte i kraft den 1. marts 1973. 50-års-jubilæet planlægges fejret den 25. maj 2021 med en festgudstjeneste i Holmens Kirke og en efterfølgende reception i Riddersalen på Christiansborg ...

▲ ... EFTERLYSNING AF 60-ÅRS-JUBILARER: John Olsen fra Skælskør efterlyser personer, der i disse dage for 60 år siden gik om bord på HJÆLPEREN samt alle de MTB-folk fra samme periode, der blev bespist på skibet.

– Jeg har et sommerhus ved Korsør og vil gerne lægge hus til, skriver John Olsen, der med skibsnummer 481888 gjorde VP-tjeneste som bødker. Hvis der er nogen af Danmarks Marineforenings medlemmer, der kender til folk, der aftjente deres værnepligt i 1961 på HJÆLPEREN eller på MTB-enhederne, så bed dem om at kontakte Den lille Bødker, John Olsen, Solbævej 4a, 4230 Skælskør på telefon 20260595 eller på mail til johoktl@gmail.com ...

Kommandør Claus Lundholm Andersen blev den 29. januar 2021 Ridder af 1. grad af Dannebrogordenen.
 Chefsergent Henrik Bang blev den 29. januar 2021 tildelt Fortjenstmedaljen i Sølv.
 Oversergent Erik Haraldsson blev den 29. januar 2021 tildelt Fortjenstmedaljen i Sølv.
 Marinespecialist Michael Hemmingsen blev den 29. januar 2021 tildelt Fortjenstmedaljen i Sølv.
 Mekaniker Steen Tom Jespersgaard blev den 29. januar 2021 tildelt Fortjenstmedaljen i Sølv.
 Kommandørkaptajn Kristoffer Kruuse blev den 29. januar 2021 Ridder af Dannebrogordenen.
 Kommandørkaptajn Michael Gerhard Landmark blev den 29. januar 2021 Ridder af Dannebrogordenen.
 Kommandørkaptajn John Michael Nielsen blev den 29. januar 2021 Ridder af Dannebrogordenen.
 Chefsergent René Kamp Nørilund blev den 29. januar 2021 tildelt Fortjenstmedaljen i Sølv.
 Marinespecialist Per Olsen blev den 29. januar 2021 tildelt Fortjenstmedaljen i Sølv.
 Kommandør John Boye Rasmussen blev den 29. januar 2021 Ridder af 1. grad af 1. grad af Dannebrogordenen.
 Korporal Ulla Schmidt blev den 29. januar 2021 tildelt Fortjenstmedaljen i Sølv.
 Marinespecialist Stig Seiten Sørensen blev den 29. januar 2021 tildelt Fortjenstmedaljen i Sølv.
 Chefsergent Martin Thomsen blev den 29. januar 2021 tildelt Fortjenstmedaljen i Sølv.

PERSONALIA

P 541 BREDAL – Torpedomissilbåden

Nyborg Marineforenings historiske udvalg har gjort det igen: udgivet en interessant publikation over et maritimt emne med omdrejningspunkt i den østfynske købstads maritime sfære.

– En marineforenings opgave i lokalsamfundet er blandt andet at styrke kendskabet til Søværnet og søfarten. Vi har i Nyborg Marineforening valgt at gøre dette ved at afdække, beskrive og formidle viden om begivenheder, virksomheder, bygninger og anlæg, der relaterer sig til Nyborgs maritime historie, skriver afdelingsformand Kurt Verner i indledningen i hæftet "P 541 BREDAL – Torpedomissilbåden".

Til at skruer historien retvisende sammen har afdelingen allieret sig med afdelingsformand i Sønderborg Marineforening, Poul-Arne Hvid Callesen. Og han gør det godt. Over hæftets

60 sider kommer han godt og grundig rundt om historikken om projekt Tilvirkning af WILLEMOES-klassen - heriblandt P 541 BREDAL. I alt blev der fra juni 1975 og til februar 1978 afleveret 10 enheder til Søværnet.

P 541 BREDAL - TORPEDOMISSILBÅDEN

Udgivet af Nyborg Marineforening

Skrevet af Poul-Arne Hvid Callesen

Layout og tryk: Mark & Storm Grafisk

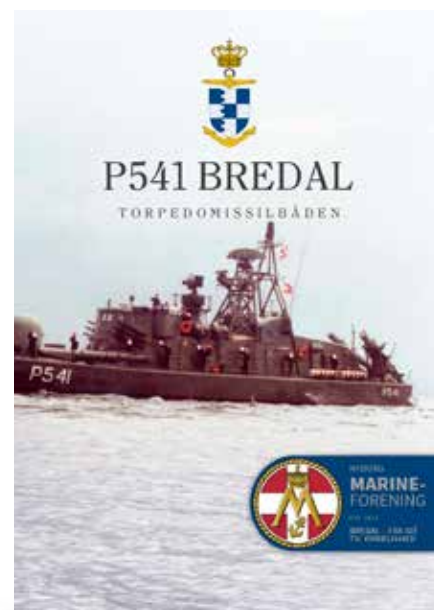
60 sider. Format 230x300 mm

Indeholder mange foto og illustrationer

Produceret med støtte fra: Steffca, Rema 1000

Svaneparken, Danbolig Nyborg og Erik Sørensen Eftf. Kran og container Service

Kan erhverves via Nyborg Marineforening

De første søminer

Journalist og forfatter Knud Jakobsen har med Sea War Museum Jutland som forlag udgivet pamfletten "De første søminer". Publikationen beretter om søminer og torpedoers oprindelse og udvikling på verdensplan, med opfølgning på Danmarks rolle i udviklingen af disse to våbentyper.

– Uden at ville det kom Danmark til at spille en rolle i udviklingen af søminer. Og den blev alt andet end glørværdigt. Til gengæld blev den bemærkelsesværdig og med store konsekvenser, fortæller forfatteren i sin indledning.

Og den med bemærkelsesværdig kommer tydeligt frem på pamflettens bageste sider, hvor Knud Jakobsen fortæller om minevåbnets fatale rolle i forbindelse med de preussiske styrkers landgang på Als natten mellem den 28. og 29. juni 1864. Her spillede en amerikansk levemand, Taliaferro Preston Shaffner, en ret så uheldig rolle. Han havde aldrig været soldat,

men var af guvernøren i delstaten Kentucky blevet udnævnt til "Kentucky Colonel" (Kentucky-oberst). Det var og er en honorær titel med symbolsk rolle i guvernørens stab, men uden militær funktion. Titlen gav ham ret til at bære en særdeles iøjnefaldende uniform. Uniformen brugte han gerne. Og når europæerne, heriblandt danske myndigheder, misforstod situationen og troede han var oberst i den amerikanske hær, rettede han dem ikke.

DE FØRSTE SØMINER

Udgivet af Sea War Museum Jutland, Thyborøn

Forfatter: Journalist Knud Jakobsen

Layout: Knud Rasmussen

Tryk: Rasmussens Bogtrykkeri, Ringkøbing

32 sider. Format 170x240mm

Indeholder mange foto og illustrationer

Pris på museet kr. 40,00

ISBN: 978-87-93771-08-6

Som skrevet i første afsnit af artikelserien om Søværnets enheder, er det danske søværn i dag en lille, men professionel styrke, som danske politikere kan indsætte hvor som helst på de syv have, hvor danske eller allieredes interesser skal forsvares. Denne lidenhed til trods råder Søværnet inklusive Marinehjemmeværnet og Kystredningstjenesten som tidligere skrevet over 20 forskellige skibstyper. Med udgangspunkt i bogen Flåde Guiden – Det danske søværn i det 21. århundrede og med løbende support af bogens forfatter Søren Nørby, ph.d., Søværnets historiske konsulent, Institut for Militærhistorie, Kulturforståelse og Krigsteori, Forsvarsakademiet, bringer vi på denne plads i de kommende udgaver historik og data om Søværnets forskellige skibsklasser.

Standardfartøjerne A541 BIRKHOLM, A542 FYRHOLM, A543 ERTHOLM, A544 ALHOLM, MSD5 HIRSHOLM og MSD6 SALTHOLM

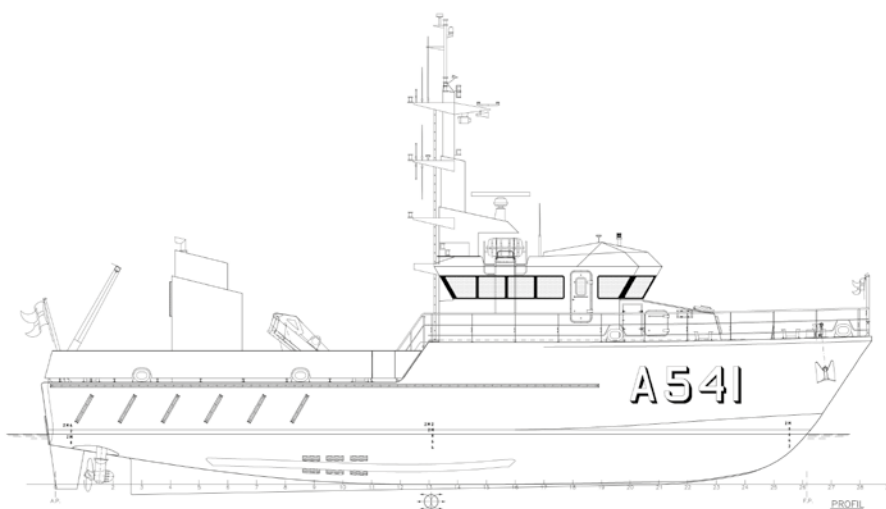
Opkaldt efter en række mindre danske holme.

Søværnet fik i maj 1999 bevilliget penge til seks nye ens fartøjer, der skulle erstatte en række af værnets forskellige mindre fartøjer, der alle var ved at være teknisk eller operativt forældede. De seks enheder blev designet sammen med Diana-klassens enheder, og der er derfor et stort sammenfald i de tolv enheders udseende og udrustning. Ligesom Diana-klassen blev de seks mindre fartøjer også designet med udgangspunkt i Søværnets minerydningsdroner af MSF-klassen og tilpasset de erfaringer, som Søværnet havde haft med netop disse fartøjer.

De seks fartøjer - indledningsvis kaldet MK I, men siden omdøbt til Holm-klassen - fungerer i Søværnet i tre roller som henholdsvis søopmålingsskibe (BIRKHOLM og FYRHOLM), skoleskibe for kadetterne ved Søværnets Officersskole (ERTHOLM og ALHOLM) og minerydningsfartøjer ved Mine Counter Measures Danmark (HIRSHOLM og SALTHOLM). Sidstnævnte fartøjer benævnes MSD, hvilket står for MineStrygningsDrone.

HIRSHOLM og SALTHOLM var oprindelig udstyret med fjernstyring til brug under operationer i områder, hvor der kunne være miner. Dette system er dog siden blevet afmonteret, men de to enheder har trods dette stadig betegnelsen MSD.

Holm-klassens besætningsstørrelse skifter alt efter hvilken opgave, fartøjet skal varetage, fra tre mand som den minimale besætning brugt under forlægning til otte, når de anvendes som minerydningsdroner. Chefen for Holm-klassen har rang af premierløjtnant eller kaptajn løjtnant.

STANDARDFARTØJERNE AF HOLM-KLASSEN

Byggeværft: Danish Yacht, Skagen

Søsat: 2005-2007

Mål: længde: 28,9 m; bredde: 6,6 m; dybgang: 2,14 m

Displacement: 138 tons

Fremdriving: 2 Scania DC16-dieselmotorer, 2 azimuth-propeller

Topfart: 12 knob

Aktionsradius: 600 sømil ved 10 knob

Besætning: I skoleskibsrollen: 5 mand samt op til 5 kadetter;

i søopmålingsrollen: 6 mand; som minerydningsdroner: 8 mand; køjeplads til 10

Bevæbning: Ingen

SALTHOLM på minerydning i maj 2019 sammen med MSF1. (Foto: B. Djurslev)

Organisatorisk er skibene fordelt med BIRK-HOLM, ERTHOLM, FYRHOLM og ALHOLM i 3. Eskadre, mens HIRSHOLM og SALTHOLM er underlagt MCM Danmark i regi af 2. Eskadre.

TEKNISKE OPLYSNINGER

Skibene er bygget i glasfiberkomposit og på agterdækket udrustet med en enkelt flexcontainerposition. Det er ikke muligt at udstyre fartøjerne med avancerede flexcontainere, da der ikke er installeret det tilhørende udstyr til dem. Skroget er opdelt i fire vandtætte sektioner og er bygget til at kunne bevare stabiliteten med et rum vandfyldt.

BIRKHOLM er isforstærket i vandlinjebæltet og kan således operere ved Grønland.

Fartøjerne er udstyret med to dieselmotorer, der giver en topfart på 12 knob. Fartøjernes azimuth-propeller, der kan dreje 360 grader og også fungerer som ror, gør Holm-klassen meget manøvreedygtig.

▲ A541 BIRKHOLM og A542 FYRHOLM anvendes af Søopmålingen og er derfor malet orangerød og creme, A543 ERTHOLM og A544 ALHOLM fungerer som skoleskibe for kadetter, og MSD5 HIRSHOLM og MSD6 SALTHOLM bruges som minerydningsdroner. De fire sidste er derfor malet i Søværnets klassiske grå farve. Her passerer A542 FYRHOLM sammen med skoleskibet A543 ERTHOLM Kong Christian den X's Bro i Sønderborg i april 2018. (Foto: R. Hansen)

MSD5 HIRSHOLM i Øresund i 2010. ►

Specialister tager over i Hjemmeværnet

UDVALGTE FUNKTIONER I HJEMMEVÆRNET BLIVER VARETAGET AF PERSONEL PÅ MENIGT NIVEAU.

Af L. Larsen, frivillig specialist 2 i Hærhjemmeværnet.

Medlem af Sønderborg Marineforening.

Helt nyt er det dog ikke, og endelig indført heller ikke. Vi skal tilbage til den 17. august 2018, hvor Hjemmeværnsskibet udsendte de første oplysninger om de nye tiltag, der havde været længe undervejs.

Nye tiltag med det formål, at der ikke skal gennemføres føreruddannelse i visse funktioner. Det drejer sig om funktioner, der ikke kræver egentlig føring. Det kan for eksempel være Hjemmeværnets historikere og de tidligere

forsyningsbefalingsmænd, der havde grad af oversergent.

SKAL VÆRE ENDELIG INDFØRT I ÅR

De bliver nu specialister opdelt i to grader af specialister. Specialist 1 og specialist 2. Tjeneste som specialist i Hjemmeværnet er heller ikke aldersbetinget, som det har været gældende for officerer og befalingsmænd af sergentgraden.

Som beskrevet i indledningen af denne artikel, så er det ikke helt indført på nuværende tidspunkt, da der er en overgangsperiode, der blev påbegyndt den 1. september 2018 og slutter den 31. august i år. Ved overgangsperiodens afslutning vil der ikke være officerer eller sergenter i specialiststillinger.

DISTINKTION OG KOMPETENCEAFMÆRKNING

Hvordan afmærker man så en specialist? Som kendt af alle afmærkes officerer med stjerne eller striber og sergenter med vinkler. Med indførelsen af specialister indføres helt nye og ukendte distinktioner udarbejdet i samarbejde med Rigsheraldikeren.

Distinktionerne skal suppleres med en kompetenceafmærkning, der bæres på jakkens velcro på ærmet. Det kan for eksempel være en specialist 2, der bærer denne afmærkning på stroppen, hvor officers- eller sergentdistinktioner bæres. På ærmet kan man så aflæse, hvad den pågældende Hjemmeværnssoldat er specialist i - eksempelvis historiker. En kompetenceafmærkning bæres på venstre overarm over underafdelingsmærket.

Fangst af søstjerner gavner dansk proteinfabrik

SØSTJERNER SAMT FISKEAFSKÆR OG REJESKALLER UDGØR ET VIGTIGT ELEMENT, NÅR VESTJYLLANDS ANDELS PROTEINFABRIK I SALLING LÅVER HØJKVALITETS- OG HØJVÆRDIFODER TIL HUSDYRPRODUKTIONEN.

Søstjerner er langt fra det eneste marineprodukt, der bliver forarbejdet på proteinfabrikken i Salling, der ved indvielsen for et par år siden fik kælenavnet "Søstjernefabrikken". I øjeblikket aftager fabrikken store mængder restprodukter fra fiskeindustrien, og på sigt vil grovvarereselskabet desuden benytte fabrikken i Salling som tørreri i forbindelse med fremstillingen af græsprotein.

— Vi opererer i øjeblikket med fiskeafskær fra konsumfisk, rejeskaller og ikke mindst søstjerner, der bliver forarbejdet til både økologisk og konventionelt grisefoder. Fiskeafskæret er fra bæredygtigt fiskeri, og fangsten af søstjerner er med til at afhjælpe de miljømæssige udfor-

▲ Søstjerner før og efter behandlingen på proteinfabrikken i Salling.

dringer i Limfjorden, samtidig med at det forbedrer vilkårene for muslingefiskerne. Så vi er på mange måder havnet på den grønne gren med vores marineproteiner, fortæller Torben Jensen, produktchef i Vestjyllands Andel.

Årsagerne til den stigende produktion på proteinfabrikken er flere: Dels arbejdes der konstant med udviklingen af nye højværdiproteiner, dels har fabrikken aftaget nogle af de restprodukter

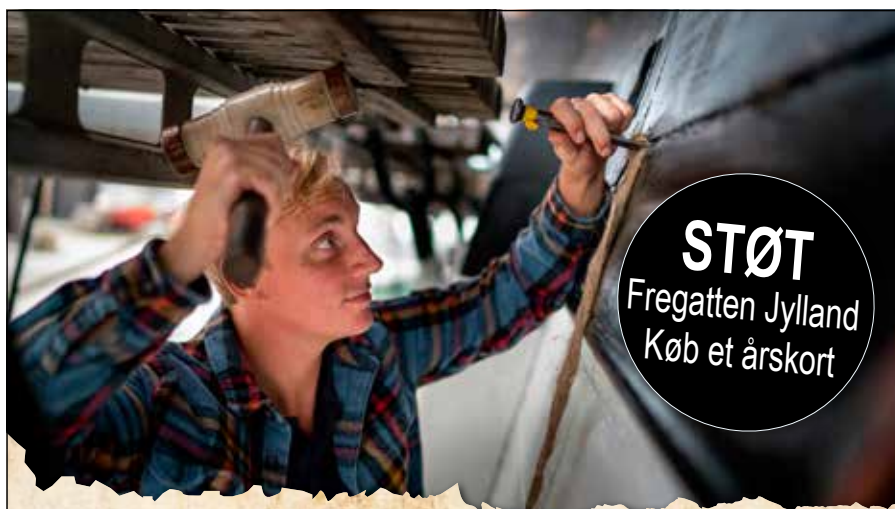
fra fiskeindustrien, som tidligere gik til minkindustrien. Derudover er der sket en markant stigning i fangsten af søstjerner.

— Der er blevet investeret en del i ny teknologi til at finde søstjerneerne, og det har givet pote i form af større leveringsmængder til fabrikken. Samtidig arbejder vi sammen med DTU Aqua på at udvikle nogle mere skånsomme og effektive redskaber, der både skal være med til at beskytte havbunden og samtidig sortere blåmuslingerne og søstjerneerne bedre, fortæller Anders Pedersen, formand for Fur Fiskefor-
ening, der håber, at muslingefiskernes indsats giver større effekt på samarbejdet, der er lidt af en solstrålehistorie.

KONVENTIONELLE BESÆTNINGER OG ANDRE INTERESSETER

Marineprotein og -fedt er velkendt i økologisk foder, hvor det tilsættes sofoder og smågrisefoder. Det reducerer behovet for importeret soja, og takket være en aminosyreprofil med høj fordøjelighed er det et elsket foderemne i mange rationer. Åbenlyse fordele, som også det konventionelle landbrug bør kunne nyde godt af i fremtiden. Fabrikken i Salling har med succesfulde resultater afprøvet marineproteinerne i en række konventionelle besætninger. Generelt stræber fabrikken efter at udnytte flest mulige restprodukter, hvilket andre brancher efterhånden også har fået øjnene op for. Eksempelvis viser fiskefoderindustrien interesse for marineprodukter, ligesom der er et salg af fermenteret og tørret rejemel, der anvendes som glukosamin-erstatning i heste- og hundefoder.

(Kilde og foto: Vestjyllands Andel)

FØLG FREGATTEN JYLLAND

Følg os på Facebook og få mere viden om fregatten Jyllands levende håndværk og historie.

Her kan du se videoer om håndværket og blive inspireret til et besøg og se det levende håndværket.

www.facebook.com/FregattenJylland

Sejltid i søværnet kan nu overføres til handelsflåden

▲ Samarbejdet i CO-Søfart har resulteret i opfyldelsen af et mangeårigt ønske hos sejlen i Søværnet. De kan nu overføre sejltid og opnå kvalifikationsbevis til sejlads i handelsflåden.

FOR SEJLENDE I SØVÆRNET HAR DET I MANGE ÅR VÆRET ET STORT ØNSKE AT KUNNE SKIFTE TIL AT SEJLE I HANDELSFLÅDEN. CO-SØFART HAR I SAMARBEJDE MED DANSKE REDERIER OG SØFARTSSTYRELSEN FÅET ØNSKET TIL AT GÅ I OPFYLDELSE.

Tekst og foto: Hanne Hansen, CO-Søfart

– Det er et kæmpe fremskridt for sejlen i søværnet, siger Lars Dalsgaard, chefsergent i 1. eskadre og medlem af hovedbestyrelsen i Centralforeningen for Stampersonel om de nye muligheder, der nu åbner sig for især konstabler og sergenter. Lars Dalsgaard sidder også i bestyrelsen i CO-Søfart, hvor Centralforeningen for Stampersonel er blandt medlemsorganisationerne.

– Sejlen i søværnet kan nu skifte til at sejle som f.eks. skibsassistent i handelsflåden, hvor der jo for tiden er mangel på netop den kategori. Flere sergenter i Søværnet har også papirer, der svarer til en kystskipper. Nu kan folk komme videre i job til søs, og det er yderst positivt, siger Lars Dalsgaard.

CO-SØFART FIK SKRED I SAGEN

Da han i 1988 for første gang påtog sig et tillidshverv som tillidsrepræsentant i inspektions-skibene i Grønland, fremsatte han ønsket om at kunne overføre fartstid optjent i Søværnet til erhvervelse af bevis i den civile søfart.

– Jeg troede dengang, at det var en simpel ting. Men jeg skulle hurtigt blive klogere. Søfartsstyrelsen var på den tid meget formel og lukket, fortæller han. – Jeg arbejdede på sagen i flere år, men uden resultat. Det var først, da vi i Centralforeningen for Stampersonel kom ind i CO-Søfart, at der kom skred i projektet, refererer han og fortsætter: – CO-Søfarts formand Ole Philipsen fik sat et møde op med rederiforeningen, nu Danske Rederier, og derefter blev der sat et samarbejde med Søfartsstyrelsen i gang.

GODT SAMARBEJDE

– Nu udmøntes resultatet af samarbejdet, og det er vi i Søværnet og Centralforeningen for Stampersonel rigtig godt tilfredse med, tilføjer Lars Dalsgaard.

Søfartsstyrelsen uddyber på sin hjemmeside præcist, hvilke krav, der skal opfyldes, for at konstabler og sergenter fra søværnet kan erhverve kvalifikationsbevis. Foruden Søværnets basisuddannelse, skal den enkelte have minimum 100 havdage i Søværnets skibe bag sig.

Effekter fra Marineforeningens slopkiste

Varerne kan ses på www.marineforeningen.dk under Landskontoret - varekatalog.

BESTILLES OG KØBES I DIN AFDELING

 Danmarks Marineforening

Hirtshals Marineforening er nu medlem af 100-års-klubben

Den 25. januar 1921 kunne dykker Ferdinand Jensen sætte sig i stolen som første afdelingsformand i Marineforeningen for Hirtshals og Omegn. En post, som han i øvrigt bestred helt frem til 1937.

Hirtshals Marineforening har som flere andre af Danmarks Marineforenings lokalafdelinger haft en nedtur. Men ifølge retvisende research kom afdelingen på fode igen, da den i en årrække havde marinestue på den kendte og legendariske Hirtshals Kro.

CORONARAMT JUBILÆUMSFEST

Afdelingens nuværende godt 200 medlemmer havde med bestyrelsen i spidsen tilrettelagt en ret så omfattende jubilæumsfest. Ud over udgivelsen af en flot 100-års-jubilæumspublikation og en jubilæumsudstilling hen over januar og februar i et forretningsvindue i den centrale bymidte i Hirtshals, havde Søværnets Tamburkorps givet tilsagn om at lave et større musikalsk stunt i byen og på havnefronten foran Marinehuset.

– Men ud over publikationen og udstillingen blev alt sat på pause, da landet igen blev lukket næsten ned i december, siger afdelingsformand Poul Erik Frandsen. – Vi havde på dagen planlagt kranselægning, reception og jubilæumsfest med mange deltagere. I stedet var vi fire mand fra bestyrelsen, der startede dagen med at sætte flaget ved Marinehuset. Efterfølgende tog vi hjem til mig, satte det lille bordflag midt på stuebordet og udbragte en skål med ønske om en god og stabil fremtidig udvikling af Hirtshals Marineforening, fortæller Poul Erik Frandsen.

Men festes, det skal der. Så når tiderne igen er til, at folk fra nær og fjern kan mødes, bliver der indkaldt til 100-års-reception i Hirtshals Marineforening.

▲ Der var ikke mange til at overvære 100-års-jubilæumsflaghejsningen den 25. januar 2021 ved Marinehuset på Hirtshals Havn.

▲ Hirtshals Marineforenings første afdelingsformand Ferdinand Jensens portræt var med på jubilæumsudstillingen.

▲ Så er der dækket op til 100-års-jubilæumsfest i Hirtshals Marineforening.

▲ Jubilæumsudstillingen i Hirtshals bymidte har haft mange besøgende, der på coronasikker vis kunne blive klogere på, hvad Hirtshals Marineforening er for en størrelse. (Foto: Poul Erik Frandsen)

Til medlemmer af Danmarks Marineforening

Få del i overskuddet i et kundejet forsikringsselskab

GF Forsikring er ejet af kunderne. Det betyder, at det er dig, der får glæde af årets overskud - og ikke aktionærer. Når årets skader er gjort op, får du din andel af overskuddet retur i form af billigere forsikringer - også selvom du har haft en skade.

**Som medlem af Danmarks Marineforening kan du blive forsikret i
GF Forsvarsklubber - en del af GF Forsikring.
Se her, hvad du får:**

- ✓ **Del i overskuddet:** I 2020 var overskudsdelingen i GF Forsvarsklubber 15% på bilforsikringen og 5% på øvrige forsikringer.
- ✓ **Billig Autohjælp.** Det koster kun 385 kr. om året, så er du sikret assistance, hvis din bil ikke kan køre.
- ✓ **Bedst i test-forsikringer:** Forbrugerrådet Tænk har testet bilforsikring, indboforsikring, ulykkesforsikring og husforsikring som en samlet pakke og kåret GF Forsikring som Bedst i test.
- ✓ **Høj kundetilfredshed:** GF Forsikringer er placeret i toppen på Trustpilot og vurderes som 'fremragende'.

Få et tilbud, og se hvad et kundejet forsikringsselskab, kan betyde for dig.

Synes du, at GF Forsikring lyder som noget for dig?

Ring til os på 70 30 15 14

Husk, at det er nemt at skifte selskab. Siger du ja tak til tilbuddet fra GF Forsvarsklubber, så sørger vi for at opsiges forsikringerne hos dit nuværende selskab, og du får besked, når alt er på plads.

GF Forsvarsklubber

www.gf-forsvaret.dk • Tlf. **70 30 15 14** • **forsvaret@gfforsikring.dk**
Strandvejen 59 • 2100 København Ø • CVR-nr. 19 37 57 49

GF Forsvarsklubber tilbyder forsikringer via GF Forsikring a/s, som er et dansk forsikringsselskab omfattet af Garantifonden for skadesforsikringsselskaber.

*Overskud
til hinanden*

Var du **vidne** til Klaksvík-striden i 1955?

Dokumentarfilm til DR 2 søger søfolk, fotos og breve fra 1955-krisen mellem Færøerne og Danmark

Saxofilm vil gerne i kontakt med folk, der var tæt på Klaksvíkstriden på Færøerne i 1955. Samtidig er vi meget interesseret i fotos, breve og dagbøger. Vi skal bruge tingene til en dokumentarserie på fire afsnit om striden, vi producerer til DR 2.

Vi søger besætning og soldater fra Rolf Krakes togt til Klaksvík 1955

Den danske regering sendte fregatten F342 ROLF KRAKE (billedet) og orlogskutterne SKARVEN og ERTHOLM til Færøerne. Ombord var 132 marinesoldater og 32 politifolk. Rolf Krake lagde den 1. oktober 1955 til kaj i Klaksvík. Den afløses senere af fregatten F338 HOLGER DANSKE

Besætning og politifolk på skibet Parkeston's togt til Færøerne 1955

I april 1955 sendte den danske regering 120 politifolk og hunde med DFDS-skibet Parkeston til Færøerne. Skibet forlod Esbjerg om morgenen den 22. april. Var du ombord?

Kendte du læge Olav Halvorsen?

Stridens hovedperson var den danske læge Olav Halvorsen. Han flyttede i 1956 til Klampenborgvej ved galopbanen med sin hustru Andrea og søn Jørgen, der senere fik børnene Finn og Gitte. Olav Halvorsen havde lægepraksis, hvor han udstedte helbredserklæringer til kørekort ved Buen på Vesterport i Kbh. **Hvem kendte ham?**

HISTORIEN ~ På grund af en strid mellem borgerne i Klaksvík på Færøerne og myndighederne i Thorshavn og Danmark, sendte Danmark i 1955 i to omgange maskinpistolbevæbnede politifolk og marinesoldater til Klaksvík. Myndighederne ville ikke forny den danske læge Olav Halvorsens ansættelse på sygehuset i Klaksvík, og det satte beboere sig imod. De bevæbnede sig og blokerede havneindsejlingen med sprængstof og sprængte politistationen i luften.

Nu går Saxofilm i dybden og fortæller historien i fire programmer til DR2. Færøsk gift og tidligere statsminister Lars Løkke Rasmussen er vært. Vi vil gerne i kontakt med folk der var med under striden – eller deres familiemedlemmer.

Kontakt

Instruktør Teddy Bruslund på email: teddy.bruslund@saxofilm.dk, eller
journalist Flemming Helsted på flemming@documentary.dk, tlf. 20 16 20 43

Den 28. maj 1958 omkom minemath Ib B. Petersen og værnepligtig Viggo Strøm, mens et tredje besætningsmedlem blev såret, da en øvelsesmine eksploderede om bord på orlogskutteren ERTHOLM. Tidligere afdelingsformand i Svendborg Marineforening, Kurt Kaysen, har sendt nedenstående øjenvidneskildring fra den tragiske ulykke.

Mineulykke på kutteren ERTHOLM

For ikke så længe siden gik min gamle kollega og medlem af Brøndby Marineforening, Thyge Nielsen, bort.

I sommeren 1958 deltog vi begge i en NATO-minestrygningsøvelse i farvandet nord for Fyn. Thyge som fører af kutteren ERTHOLM, og jeg som signalofficer i minelæggeren VINDHUNDEN, som var kommandoskib.

Om formiddagen den 28. maj kom der på VHF-radioen fra ERTHOLM et råb om hjælp. Jeg kunne høre på Thyge, at det var meget alvorligt, så VINDHUNDEN sejlede mod deres position med højst mulige fart. Da vi efter kort tid ankom, kunne ERTHOLM ikke manøvrere, så vi gik på siden af kutteren.

Der var sket en eksplosion om bord. Det var et forfærdeligt syn, som mødte os, og jeg vil undlade at beskrive det. Vores læge og en sanitetsmath kravlede ned på kutterens dæk og gjorde, hvad de kunne. Tre mand var lemlæstede. Thyge Nielsen var lettere såret af glassplinter, men kunne kravle op på vores dæk. Motormanden var uskadt.

Min opgave var at rekvirere en helikopter fra Forsvaret. Desværre var det tåget i området, og helikopteren havde ikke selv radar på daværende tid, så den kunne ikke navigere uden hjælp fra en maskine udstyret med radar, og det tog en times tid, inden en svært tilskadekommen gast blev fløjet til Odense sygehus. Han overlevede, men der var to døde.

ERTHOLM havde fået ordre på at opsamle en flydende genstand. Det viste sig at være en lille mine med 1 kg trotyl, som var beregnet til at være ankret et stykke over havbunden og ødelægge minestrygerens grej, når den blev strøget. Denne var af en eller anden grund flydt op til overfladen. Besætningen havde ikke set en sådan tingest før. Thyge Nielsen stod alene i styrehuset, motormanden var i maskinrummet, og de tre besætningsmedlemmer var på dækket, hvor de stod med minen imellem sig. Thy-

▲ På vedstående gruppefoto fra Arresødalvejren anno 1956 sidder befaren VP-rekruit Kurt Kaysen på oversergentens venstre side.

▲ Minestryger/orlogskutter ERTHOLM var i flådens tal fra 1945 til 1976.

▲ Kurt Kaysen deltog den 28. maj 1958 om bord på minelæggeren VINDHUNDEN i redningsaktionen ved mineulykken på ERTHOLM.

(Fotos: Forsvarsakademiet, Kurt Kaysen og Erik Jørgen Bodal)

ge så fra styrehuset, at der stod "detonator installeret" og råbte pas på. Men for sent. En gast trak i en udløserline, og minen eksploderede.

Efter helikopterens afgang med den ene mand, blev der lagt en presenning over dækket, og vores navigationsofficer sejlede ERTHOLM til Kalundborg. Thyge var naturligvis stærkt chokeret. Og det var vi i øvrigt alle sammen. Der var ikke noget, der hed psykologbehandling dengang. Problemerne måtte klares med intern samtale og whisky. Hele skylden for ulykken blev lagt på øvelseslederen.

Thyge Nielsen og jeg blev kolleger i ØK og mødtes ofte ude i verden. Bl.a. lå vi en gang med hver vores bulkcarrier i Karachi i en måned for at losse. Vi kom en aften til at snakke om ulykken, og Thyge gav udtryk for, at han følte, at han havde et medansvar. Det plagede ham vist resten af livet.

Efter vores pensionering fortalte jeg Thyge om Danmarks Marineforening og fik ham overtalt til at melde sig ind i Brøndby, hvor han i mange år var et skattet medlem, bl.a. som kasserer i deres skyttelav.

En stout sømand er gået fra borde

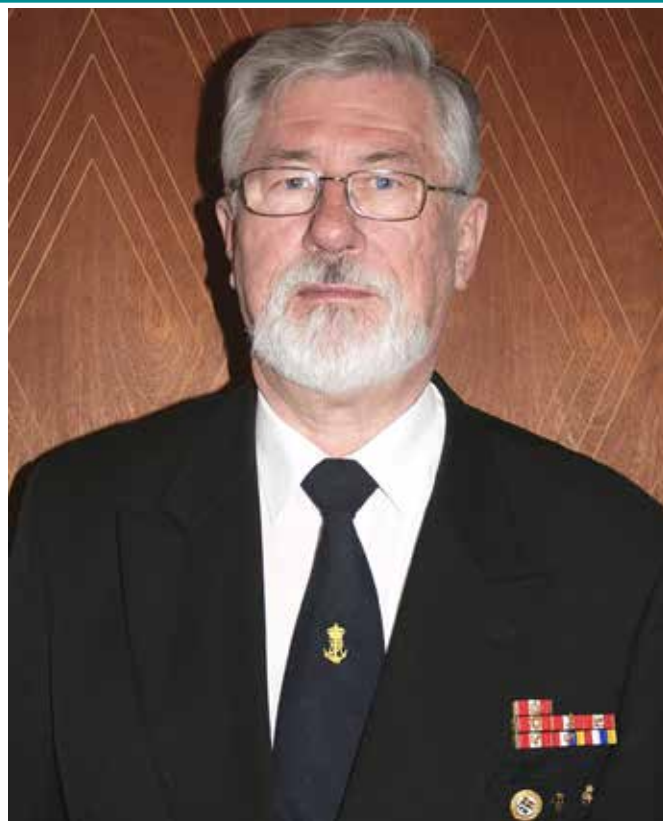
Af Kurt Verner, afdelingsformand for Nyborg Marineforening

Børge Leif Halfdan Ferning har sat kursen for sin sidste rejse mod fjerne horisonter. Den 22. januar 2021 sov Børge stille ind efter lang tids sygdom. Den sidste vagt var slut.

Han blev indkaldt til søværnet i 1956. Tjenesten under orlogsflaget og de dermed forbundne traditioner og skikke kom til at præge en stor del af hans liv og virke. Jeg lærte Børge at kende ved hans indmeldelse i Nyborg Marineforening i 1982. På det tidspunkt var afdelingen under reetablering efter genåbningen i 1978. Børge var et frisk pust i en "støvet" organisation. Han gik til arbejdet med klare holdninger, et stærkt engagement og en vision om, hvordan Nyborg Marineforening skulle agere og ledes. Børge blev suppleant til bestyrelsen i 1983 og fik dermed mulighed for at præge udviklingen. I 1987 blev han medlem af bestyrelsen og kunne nu arbejde for at udbygge det samarbejde og tillidsforhold mellem Nyborg Marineforening, Nyborg Havn, Nyborg Kommune og Marinehjemmevernsskolen på Slipshavn, som havde været under etablering længe.

Det første synlige bevis på dette samarbejde var overtagelsen af lejemålet for Vejerboden fra Nyborg Havn. Dette betød, at foreningen for første gang havde eget hus. Børge overtog formandsskabet i 1988. Han kunne nu selv sætte kursen - og det gjorde han. Hans klare holdninger til traditioner, søværn og orlogsflag blev en synlig og bærende del af den måde, som foreningen blev ledet på. Ingen var i tvivl, hvis Børge var utilfreds. Eget hus og en synlig orlogsmæssig ledelse fik medlemstallet til at stige voldsomt. Vejerboden blev hurtig for trang. Børge anvendte sine kontakter ved havn og kommune for at finde løsninger. Dette gav resultat, ikke kun på grund af hans flid, men også fordi han havde skabt et godt hold omkring sig. Der var tillid til Børge. Arbejdet resulterede i, at Nyborg Marineforening i 1994 kunne flytte i eget hus på Vesterhavnen, hvor vi stadig trives godt.

I Børges formandsperiode var Nyborg Marineforening arrangør af flere store arrangementer såsom sendemandsmøde, Nordisk Orlogsstævne, Verdenskongres for Cap Hornere samt vores 100-års-jubilæum i 2013. I 2015 var helbredet begyndt at svigte, og på generalforsamlingen takkede han af efter 32 år i ledelsen af Nyborg Marineforening, heraf 27 år som formand. Han blev ved denne lejlighed udnævnt til æresformand. Han var for sin store indsats tidligere blevet udnævnt til æresmedlem af afdelingen. Det var ikke kun i Nyborg, at Børge anvendte sin flid og sit engagement. Han blev i 1991 valgt til formand for Distrikt 7 og medlem af landsbestyrelsen for Danmarks Marineforening, hvor han ligeledes var medlem af forretningsudvalget. Han varetog disse opgaver med en sådan flid og engagement, at han i 2002 blev udnævnt til æresmedlem af Danmarks Marineforening. Børge forlod dette arbejde i 2009 for at koncentrere sig om sit hjertebarn - Nyborg Marineforening - hvor et 100-års-jubilæum skulle planlægges med det korrekte orlogsmæssige tilsnit.

Børge fandt kræfter til sin store indsats gennem sin dybe forankring i familien og opbakning fra sin elskede hustru Ella, der desværre gik bort for nogle år siden.

Som det fremgår, fyldte Marineforeningen utrolig meget i Børges liv, og i Nyborg er vi ham dybt taknemmelige for den kølvandsstribе, han efterlader.

Æret være Børges minde.

TEL. & FAX 33 12 82 53 POSTGIRO NR.: 102-3071 D. B. 3001.3015-127201 E-MAIL: MWM@MWMORCH.DK		DK - 2000 Frederiksberg Dronning Olgas Vej 9, st. CVR. NR.: 89 69 70 18 WWW.ORDENSBAND.DK
KONGELIG HOFLEVERANDØR <i>M. W. Mørch & Søn's Eftf. Ap.S.</i> LEVERANDØR TIL ORDENSKAPITLET GRUNDLAGT 1830		
DANSKE OG UDENLANDSKE ORDENSBÅND MINIATUREORDENER OG MEDALJER BÅNDSPÆNDER TIL UNIFORMER		
		

▲ Den sovjetiske minelægger Vladimir Polukhin var det sidste fartøj, der forlod havnen i Rønne. På siden ses med dansk flag LINDORMEN.

SOVJETISKE TROPPER FORLADER BORNHOLM DEN 5. APRIL 1946

Mens danskerne i den vestlige del af landet lod glædesrusen brede sig efter meldingen den 4. maj 1945 om de tyske troppers overgivelse i blandt andet Danmark, var glæden på Bornholm knap så sprudlende. De allierede fra øst og vest lurede på hinanden. Briterne og i særdeleshed amerikanerne ville ikke komplicere forholdet til Sovjet mere, end det allerede var. Slet ikke af hensyn til en lille ø-klat ude i Østersøen. Briterne sad på det vestlige Danmark med kontrol over de vigtige sund og bæltter. Hvis russerne var opsatte på at sikre sig Bornholm, kunne de vest-allierede leve med det. Da den tyske kommandant på Bornholm, Kapitän zur See, (kommandør) von Kamptz kun ville overgive sig til briterne, måtte bornholmerne gennem-

leve bombardementer af Rønne og Nexø med efterfølgende landgang den 9. maj 1945 af 100 sovjetsoldater, der dermed befriede Bornholm for tyskerne. Den 5. april 1946 forlod de sovjetiske styrker igen Bornholm. I dette tema fortæller vi i anledningen af 75-året for Bornholms endelige tilbagekomst til Danmark historien om de elleve måneder med russiske befrielsestropper på øen. For at belyse perioden nogenlunde retvisende fortælles emnet gennem tre objektiver: Det russiske, det lokalhistoriske og det lokalpolitiske. Temaet tilvirkes således i samarbejde med Den Russiske Ambassade i København, Bornholms Museum og Bornholms Regionskommune.

(Øvrige kilder og foto: Tillæg Det hørte vi ikke så meget om i MTUD nr. 3 2005. Erik Jørgen Bodal. Leif Mortensen. Arkiv Søgegruppen på Den Russiske Ambassade i København.)

Om søgegruppens arbejde - projekt "Last Landing"

Tekst: Andensekretær for den russiske ambassade/pressesekretær Konstantin Akimenko. (Let tilpasset: Red.)

Den store Fædrelandskrig og 2. Verdenskrig sluttede for 75 år siden, og der er næsten ikke flere mennesker tilbage, som deltog i disse tragiske begivenheder. I starten af januar 2021 døde den russiske statsborger S. Shtipelman, der var den eneste herboende veteran fra Den store Fædrelandskrig, i en alder af 98 år.

SKOLEELEVER LAVER RESEARCH

Søgegruppen, som blev etableret på basis af en folkeskole på den russiske ambassade i Danmark, har defineret sin opgave som værende at bevare mindet om de sovjetiske befrielsestroppers tapperhed og mod og at forhindre en forvanskning af de historiske fakta. Som en del af sit arbejde iværksætter søgegruppen nu projektet "The Last Landing of the Great Patriotic War" (den sidste landsættelse i Den store Fædrelandskrig), som omhandler de sovjetiske troppers befrielse af Bornholm. Søgegruppen har formået at fremfinde og systematisere unikke arkivalier, udarbejde en mindebog om sovjetiske soldater, som døde under befrielsen af Bornholm, og søge efter deres efterladte og tilmed interviewe et øjenvidne til disse begivenheder.

Søgegruppens arbejde går langt længere end til at udarbejde statistiske data. Det er først og fremmest et omhyggeligt arbejde med at samle så komplette biografier og tjenesteforløb for hver sovjetisk soldat som muligt. Med denne tilgang kan begivenhedernes tidslinje udfyldes med autentiske historier om mennesker, som gav deres liv, for at vi kan leve i fred.

MODSTANDSBEVÆGELSEN HJÆLPER AKTIVT

Bornholm blev befriet fra de tyske besættelsestropper af den 18. Mginskaya Infanteridivision, den Røde Fanes Orden, Suvorov og Kutuzov. Den 9. maj 1945 landsatte torpedobåde under kommando af kaptajn af 3. rang Evgeny Osetsky tropper fra den 18. Infanteridivision på den danske kyst under kommando af oberst Peter Poluveshkin. De sovjetiske styrker i Danmark var under kommando af generalmajor Fyodor Korotkov, og der var permanent udstationeret

▲ Søgegruppemedlemmerne Yana Odarich og Alexander Rulev arbejder løbende med at skaffe retvisende informationer om tiden fra 9. maj 1945 til 5. april 1946, hvor omkring 6.000 sovjetiske soldater befandt sig på Bornholm.

▲ Sovjetiske soldater og danskere danser til musik fra et militærorkester.

▲ Juniorløjtnant V. Ya. Viktoria (t.h.) blev tildelt Røde Stjerne-ordenen samt medaljer for tapperhed ved forsvaret af hhv. Stalingrad og Leningrad. Han blev også tildelt en dansk medalje.

▲ Østre Skole i Rønne blev ramt af flere skud, da de sovjetiske jagere angreb de tyske tropper på Bornholm.

omkring 6.000 sovjetiske soldater på øen. Den danske modstandsbevægelse, som var aktiv på Bornholm under krigen, assisterede aktivt de sovjetiske tropper i denne periode. I henhold til divisionens kamprapporter var der ved landsætningen af de sovjetiske topper omkring 12.500 tyske soldater og officerer på øen.

Efter de tyske tropper på Bornholm havde overgivet sig, etablerede de sovjetiske soldater en venlig relation med lokalbefolkningen. De gamle fotos, der blandt andet er udstillet på Bornholms Museum i Rønne, viser kun smilende og imødekommende ansigter.

DANSKE SOLDATER TAGER OVER EFTER SOVJETTROPPERNE

I foråret 1946 begyndte tilbagetrækningen af de sovjetiske tropper fra Bornholm. Den primære betingelse herfor var, at Danmark aldrig ville placere fremmede tropper på Bornholm. Transportskibene "Vladimir Polukhin", "Pioneer" og "Zoya Kosmodemyanskaya" blev sendt til Bornholm for at hente de sovjetiske soldater. Samtidig med tilbagetrækningen af de sovjetiske tropper den 5. april 1946 ankom regimentet fra den danske hær til Bornholm.

MINDEOBELISK I ALLINGE

På kirtegården i Allinge står der en mindeobelisk for de sovjetiske soldater, som er begravet på øen. Søgegruppen fortsætter med at komplettere listerne over og biografierne om soldater, som ikke har deres navne på monumentet. Samtidig bliver nye oplysninger afsløret. Den sovjetiske mindesten indeholder navnene på soldater, som døde i et forlis i starten af juni 1945, hvor et skib var undervejs fra Rønne til Kolberg. Det danske skib "Vesterhavet", som fragtede sovjetiske soldater, ramte en tysk mine, som selv efter krigens afslutning udgjorde en alvorlig risiko for søfarten i Østersøen. I april-maj 2021 er det planlagt at opsætte en mindetavle med navnene på omkomne sovjetiske soldater og officerer samt danskere på kirtegården i Allinge.

▲ Generalmajor Fyodor Korotkov var i princippet Bornholms kommandant i 11 måneder.

▲ Indgangen til det russiske mindeanlæg på kirtegården i Allinge.

▲ Mindeobelirken på Allinge Kirkegård.

▲ Mange navne er skrevet på mindemuren i Allinge. Flere kommer på, efterhånden som Den Russiske Ambassades søgegruppe finder yderligere data.

11 måneder på godt og ondt

*Tekst: Museumsinspektør, ph.d.
Jakob Seerup, Bornholms Museum.
(Let tilpasset. Red.)*

Den 5. april 1946 var en dag som ingen anden på havnen i Rønne. Tusinder af bornholmere var mødt op for at se de sovjetiske skibe afsejle med de sidste ottehundrede soldater. De var også ivrige for at tage imod de danske soldater, der nu overtog forsvaret af Bornholm. Der lød hurra-råb, da den sovjetiske destroyer VLADIMIR POLUKHIN kastede fortøjningerne og med besætningen opstillet langs rælingen stævnede ud af havneindløbet. Folkemængden var tæt pakket på havnen, og mange var klatret op i det flaktårn, som de forhadte tyskere havde opført yderst på havnemolen. De fik sig en gevaldig forskrækkelse, da VLADIMIR POLUKHIN skød salut som afskedshilsen. Russerne havde tydeligvis ikke fået den løse salutammunition med sig, så det var skarpe skud, der dundrede ud over Østersøen, og larmen var øredøvende.

TYSKERNE BESKYDER SOVJETISKE FLY

Forud for den sovjetiske afrejse var gået 11 måneder med usikkerhed. Det hele var begyndt meget dramatisk med de sovjetiske bombardementer af Nexø og Rønne den 7. og 8. maj, hvor store dele af de to byer var blevet smadret, og ti civile bornholmere og et større antal tyske flygtninge og soldater var blevet dræbt. Alt sammen fordi de tyske tropper på øen havde ordrer til ikke at overgive sig til sovjetiske tropper. Grunden var, at de ligesom alle andre i Danmark havde hørt frihedsbudskabet i radioen den 4. maj om aftenen, som jo meddelte fra feltmarskal Montgomerys hovedkvarter, at de tyske tropper i Holland, Nordvesttyskland og Danmark havde overgivet sig - underforstået til de engelske tropper. Tyskerne på Bornholm var af mange grunde ikke meget for at overgive sig til Stalins Røde Hær. Så da sovjetiske flyvemaskiner nærmede sig Rønne og Nexø, blev de beskydt af tysk antiluftskyts, hvilket resulterede i de ødelæggende bombardementer.

PÅ DEN FORKERTE SIDE AF STREGEN

Der synes at have været en aftale mellem de allierede stormagter om at dele Europa imellem sig i krigens sidste fase, og Bornholm var altså øst for en linje på et kort i et militært

▲ De sovjetiske soldater blev tilset af den bornholmske embedslæge Svend Erik Kofoed. Bemærk, at lægen både bærer frihedskæmperarmbind og Røde Kors-armbind.

▲ Bogtrykker Axel Gornitzka (i midten med frihedskæmperarmbind) kunne tysk og fungerede som tolk i forhold til de sovjetiske soldater i Allinge.

▲ Ved afskeden den 5. april 1946. I galla ses Bornholms amtmand von Stemmann ved siden af radiospeakeren Gunner "Nu" Hansen. T.v. den sovjetiske general Jakusjov.

▲ De sovjetiske soldater havde masser af plyndringsgods med fra Tyskland og Polen. Her ses møbler og andet godt på kajen i Rønne kort før den sovjetiske afrejse. På Bornholm "nøjedes" russerne med at røve ure og cykler.

▲ Fejring af oktoberrevolutionen i Allinge, 1945. Der bliver paraderet forbi Stalins portræt.

▲ De sovjetiske soldater fandt gerne sammen med lokale kvinder. På dette fotografi ser man, at det godt kunne være rigtig hyggeligt. Anklager om voldtægt og overfald fortæller en lidt anden historie.

hovedkvarter, og derfor var det sovjetiske og ikke engelske styrker, der skulle befri øen fra tysk besættelse. De lærte strides endnu om de finere diplomatiske og politiske detaljer i det forløb, men her på Bornholm kan vi fastslå, at storpolitik kan have meget grelle følger for magtesløse civile.

Den 9. maj 1945 om eftermiddagen ankom de første sovjetiske tropper til havnen i Rønne og gik i land. Stemningen var nervøs, men eftersom den totale og betingelsesløse tyske overgivelse nu var trådt i kraft, skete det, uden at der blev løsnet et eneste skud. I de følgende dage blev bornholmske fiskere og redere indforskrevet til at sejle hver eneste tysker fra Bornholm til Kolberg - i dag Kolobrzeg i Polen. Evakueringen af de mellem 16.000 og 20.000 tyskere skete med rekordfart, så der stort set ingen var tilbage på Bornholm, da der var gået ti dage. Tyskerne var ikke glade, og de bornholmske søfolk og fiskere var heller ikke helt trygge ved forløbet, men det gik.

SOVJETUNIONEN SKAL FORSVARE BORNHOLM

Nu begyndte en meget speciel tid i Bornholms historie. I de næste 11 måneder var det sovjetiske tropper, der havde ansvaret for forsvaret af Bornholm. Bornholm var besat. Det betyder ikke, at man kan sige, at situationen nu var den samme som under den tyske besættelse. Det var to meget forskellige situationer at være besat af Hitlers Tyskland og af Stalins USSR. Under besættelsen var Tyskland den naturlige fjende, og alle havde jo heppet på Stalin og glædet sig, hver gang hans tropper trængte tyskerne tilbage. Og selvom det var sket med bomber og brag i Nexø og Rønne, så var det trods alt Stalins tropper, der havde befriet bornholmerne fra den tyske besættelse.

Krig er noget underligt noget, og da Rønne den 16. maj begravde de ni dræbte bysbørn fra bombardementet, så var det til tonerne af Chopins sørgemarch, spillet af et sovjetisk hornorkester. Det var med andre ord de samme, der spillede til begravelsen, som dem, der havde kastet bomberne. Og sådan måtte det være. Men selvom musikken måske klang smukt, så var det ikke alting, der skulle gå helt harmonisk i den følgende tid.

POSITIVE OG NEGATIVE ELEMENTER

De sovjetiske troppers tid på Bornholm får meget forskellige og modsatrettede skudsmål, alt efter hvem man spørger. Den positive bedømmelse var, at de sovjetiske soldater var befriere, og de var glade for, at krigen endelig var overstået. Der var dans på Store Torv i Rønne, hvor det russiske hornorkester spillede for, mens de lokale ungmøer blev svinget rundt af de russiske Ivan'er. De fremmede soldater var glade for dyr og for børn. De behandlede dyrene rigtig godt, og når de kom ridende med forsyninger på deres hestevogne, fik børnene altid lov til at sidde med på vognen. Soldaterne savnede deres familier og glædede sig til at komme hjem. Billeder af soldater sammen med unge bornholmske kvinder giver også et indtryk af måske endda ret nære forhold.

Men medaljen havde en bagside. De sovjetiske soldater opførte sig ikke alle lige høfligt og venskabeligt. Især i begyndelsen herskede der stor usikkerhed. De nyankomne soldater var nervøse og gik med fingeren på aftrækkeren. Desuden havde de ingen skrupler med at bryde ind hos folk og tage fødevarer, lommeure og alkohol. I hele perioden under den sovjetiske besættelse var der desuden et utal af cykeltysterier. Særligt alvorligt var en række voldtægter og overfald. Der anmeldtes i alt 20 voldtægter, men tilsyneladende blev ingen retsfulgt efter dansk lov. Der fortælles dog om standretter, hvor sovjetiske soldater blev skudt ned efter sådanne anklager, men det er ikke let at verificere.

KRIGSTRÆTTE, MEN KAMPVANTE TROPPER

Hvem var de så, de sovjetiske soldater på Bornholm? De første kom fra den 205. Infanteridivision. I månederne før de kom til den fredelige ø i Østersøen, havde de blandt andet befriet den forfærdelige tyske koncentrationslejr Treblinka i januar og kæmpet mod SS-tropper i Polen for til sidst at indtage den vigtige tyske havneby Gothenhafen (i dag Gdynia). Divisionen var blevet hædrende omtalt af Stalin og havde fået ret til at bære navnet "Gdynka" som minde om, at de havde indtaget Gdynia. Nogle af de sidste sovjetiske soldater på Bornholm kom fra den 132. Infanteridivision, der blandt andet havde været med til at bryde den tyske belejring af Leningrad i januar 1943. Det var med andre ord særdeles kampvante tropper, der pludselig stod på Bornholm i maj 1945. De var krigstræt-

▲ Da nogle af de sovjetiske officerer fik deres hustruer til Bornholm, spredte utrygheden sig. Var de kommet for at blive?

te og præget af deres oplevelser. Samtidig var de bevidste om, at det snart var deres tur til at vende hjem til familie og venner. Det var ikke let at opretholde disciplinen blandt soldaterne, der var besjælet af en stærk hjemve.

SAMARBEJDE MELLEM DANSK POLITI OG SOVJETISKE MYNDIGHEDER

Et udtryk for de sovjetiske soldaters hjemve og generelle sindsstemning var den enorme tørst efter alkohol. Man får fornemmelsen af, at soldaternes opsparede frustrationer og indtryk nu skulle bearbejdes og dulmes med vodka, snaps, brændevin, frugtvin, øl og i det hele taget alt, hvad der bare lugtede af promiller. Der findes masser af beretninger om, hvordan soldaterne brasede ind hos familier og i forretninger og bare tog for sig af, hvad de fandt. I frisørsaloner var det hårvand og barbersprit, der ganske enkelt blev bællet ned af sovjetiske soldater. Hen over sommeren 1945 skred de sovjetiske myndigheder i samarbejde med dansk politi ind over for problemet.

Der blev ved razziaer konfiskeret masser af forbudte flasker i de sovjetiske lejre. Aviserne var på opfordring af amtmanden generelt meget tilbageholdende med at skrive om problemer i forhold til de sovjetiske styrker. Det var vigtigt for at opretholde det gode forhold mellem parterne. Men i dette tilfælde blev det offentligt indskærpet i aviserne, at det var forbudt og strafbart at sælge kogesprit til russerne. Dette viser noget om, at der ikke blot var tørstige soldater i disse transaktioner, men også bornholmere, der var ude på at tjene nogle hurtige penge. Den 1. august 1945 blev det helt forbudt for både lokale butikker og privatpersoner

at sælge alkohol til russerne. Selv i apoteket lå der en lille seddel på disken på både dansk og russisk, hvor der stod, at da "der er stor Mangel paa Spiritus til medicinsk Brug" kunne dette ikke sælges til de russiske soldater, også selv om de havde en rekvisition fra en russisk læge.

Historierne om alkoholproblemerne blandt de sovjetiske soldater har været kendt længe. Men det er først mange år efter, at det nu er kommet frem, at en decideret alkoholrelateret tragedie var sket kort tid efter russernes ankomst til Bornholm. Det viser sig nemlig, at der den 24. maj blev begravet ni soldater i Allinge, der alle var omkommet af alkoholforgiftning. Det er uægtelig tragisk at tænke på, at de soldater, der havde været gennem verdenskrigens rædsler og havde overlevet og nu kun tænkte på at komme hjem, skulle dø, netop som de skålede for sejren. Det understreger på sin helt egen måde, hvordan krig på mange måder er meningsløs.

UKENDT KATASTROFE

Døden er et vilkår, som soldater og søfolk lever med. Men de soldater, der ligger på den sovjetiske krigerkirkegård i Allinge, er ikke faldet i kamp. De ni døde som ovenfor nævnt af druk. En anden omkom i et trafikuheld, en tredje af en hjertelidelse. Men flertallet af gravene er 18 soldater, der døde ved en ret ukendt skibskatastrofe. Det var det danske statsskib "Vesterhavet", der på vej mod Bornholm et par kilometer uden for Kolbergs havn stødte på en sømine. Der omkom næsten 200 soldater og ti danske søfolk. De 18 blev begravet i Allinge.

Samme dag, som Tysklands betingelsesløse kapitulation trådte i kraft, den 9. maj 1945 sent på eftermiddagen, fandt der to mindre træfninger sted nær Bornholm. De stod mellem sovjetiske og tyske enheder og resulterede i dræbte og sårede på begge sider. Årsagen til kampene skal findes i, at tyske enheder skulle blive, hvor de var, efter at overgivelsen var trådt i kraft. Den ene træfning fandt sted nordøst for Bornholm og blev observeret af mange bornholmere fra kysten, da sovjetiske fly bombarderede en tysk flygtningekonvoj, og to mindre fartøjer blev sænket. Det så drabeligt ud, og bagefter spredte der sig et rygte om, at der var omkommet 30.000 tyskere! Det korrekte tal var imidlertid 15 omkomne.

Næsten samtidig foregik der en egentlig kamp mellem sovjetiske torpedobåde og det tyske forsyningskib RUGARD, der havde en 88 mm kanon på fordækket. Denne kamp fandt sted umiddelbart vest for øen på Rønne Banke. De sovjetiske skibe skød varselsskud og fik RUGARD standset, hvorefter det lod som om, det ville sejle med russerne ind til Rønne. Imidlertid vendte det tyske skib og beskød de sovjetiske skibe med sin kanon. Mirakuløst undgik tyskerne at blive ramt af russernes torpedoen, og en

fuldtræffer i et sovjetisk skib resulterede i, at en bådsmand ved navn Prikhodko blev hårdt såret. Han blev indlagt på sygehuset i Åkirkeby og døde senere af sine sår. Det var formentlig Kriegsmarines sidste kamp i Østersøen i 2. Verdenskrig. RUGARD sejlede videre til Kiel med sine flygtende soldater og civile.

NY HVERDAG PÅ BORNHOLM

Efter den indledende dramatik begyndte hverdagen på ny på Bornholm. Hovedopgaven var at få genopbygget Rønne og Nexø, og med hjælp fra Sverige blev 300 træhuse opført i rekordfart. Bykerne i begge byer fik en velgennemtænkt renovering, og der var stor tilfredshed med genopbygningen. De mange sovjetiske soldater så man egentlig ikke så meget til. Ud over enkelte sociale begivenheder som fodboldkampe og pinsebal på Store Torv i Rønne med dans og russisk militærmusik, var der ikke megen kontakt. Den sovjetiske ledelse forsøgte i vid udstrækning at holde de mange soldater adskilt fra bornholmerne. Men eftersom der var op mod 8.000 sovjetiske tropper på det relativt lille område, var det umuligt at hindre samkvem i et vist omfang. Sporene efter alkoholtragedien skræmte formentlig.

I stigende grad blev forholdet til russerne præget af usikkerhed. Den første besked fra de sovjetiske officerer var, at man kun var på Bornholm for at sikre øen og befri den fra tyskerne. Men da tyskerne var rejst, forblev russerne. De etablerede mere permanente lejre, og efterhånden kunne man se, at enkelte af officererne fik deres hustruer til øen. Det lignede en mere permanent tilstedeværelse. Der forekom stadig overfald og røverier, men der opstod aldrig en egentlig modstand mod russerne. Man gik ud fra, at russerne ville rejse før eller siden. Da en sovjetisk soldat blev slået ned med en pæl efter en beruset aften i slutningen af juli måned, faldt mistanken på en ung bornholmer. Der blev rejst sag, men han blev frikendt. Der var ingen krav fra sovjetisk side om repressalier.

Blandt bornholmerne var lettelsen stor, da de sidste sovjetiske skibe sejlede ud af havnen i Rønne den 5. april 1946. Alle havde en fornemmelse af, at en usikker tid var slut. De næste årtiers kolde krig ventede forude, og sovjetiske skibe og kampfly ville vedblive at være en faktor i farvandet rundt om klippeøen, men nu var det trods alt danske soldater, der tog sig af Bornholms forsvar.

Bornholmernes holdning til befrielsen i 1945 er ambivalent

Af Thomas Thors, borgmester for Bornholms Regionskommune

Den 5. april 2021 er det 75 år siden, at de sidste sovjetiske soldater forlod Bornholm. Det blev dengang markeret med en stort anlagt parade med de danske soldater, der da var ankommet for at overtage forsvaret af Bornholm. I radioen kunne hele Danmarks befolkning følge med, mens Gunnar "Nu" Hansen rapporterede og interviewede. Det er en begivenhed i Bornholms historie, som der ikke har været tradition for at fejre eller mindes i særlig grad. Men det er ikke desto mindre en markant begivenhed, som fortjener opmærksomhed, ikke blot på Bornholm, hvor den i år vil blive mindet, men også i det øvrige Danmark. Begivenhederne

den 5. april 1946 markerede det glædelige, at Bornholm stadig skulle være en ligeværdig del af Danmark - og ikke, som man frygtede på et tidligere tidspunkt, en mere eller mindre permanent del af den sovjetisk kontrollerede østblok

På Bornholm har holdningen til befrielsen i 1945 altid været ambivalent. Der var en udbredt opfattelse af, at bornholmerne var blevet glemt og svigtet af Christiansborg i dagene efter bombardementerne af Nexø og Rønne den 7. og 8. maj. Ved Rigsdagens åbning den 16. maj kunne man i den radiotransmitterede begivenhed høre, hvordan Danmark var sluppet nådigt gennem krigen - mens bornholmerne og deres ofre ikke blev omtalt med et ord! I

radioen hørte man om fest og glæde i resten af landet i dagene efter den 4. maj, og der var en udbredt skuffelse over, at der ikke var større omtale af det, der var sket med Rønne og Nexø. Det skal dog retfærdigvis nævnes, at regeringen og folketinget efterfølgende gjorde en stor indsats allerede i 1945 for at genopbygge byerne. Ligesom den svenske regering forærede de såkaldte svenskehuse til Bornholm.

STOR GLÆDE OVER ET FARVEL TIL TYSKERNE

Der var naturligvis stor glæde over, at de tyske soldater var blevet tvunget til at forlade øen. På trods af at russernes voldsomme bombardementer af Rønne og Nexø kunne have ført til et voldsomt modsætningsforhold mellem de russiske tropper og bornholmerne, var der en erkendelse af, at Sovjetunionen havde lidt forfærdelige tab efter den tyske invasion i 1941 og frem til sejren over det nazistiske Tyskland, og at de sovjetiske soldater rent faktisk havde befriet Bornholm fra den tyske besættelse. Det var derimod ikke så nemt for bornholmerne at forstå, at det ikke havde været muligt for Frihedsrådet og befrielsesregeringen i København at forhindre bombardementerne via deres kontakter til de allierede. Også her følte man et svigt.

BORNHOLM GLEMT ENDNU ENANG

I årene efter 2. verdenskrig var 4. maj skolefriday i hele landet. I byerne opstod traditionen med at sætte lys i vinduerne som et symbol på, at mørklægningen blev afskaffet, samtidig med, at lysene også var et symbol på håb og frihed. Også på Bornholm blev der sat lys i vinduerne. Ved tiåret for befrielsen var der stor festivitas i hele landet - også på Bornholm, hvor der var optog, taler og musik. I aviserne kunne man læse, hvordan Allinge var illumineret med lys i vinduerne i hele byen. Der var ikke noget modsætningsforhold i at fejre befrielsen sammen med resten af landet, selvom forholdene på Bornholm havde været anderledes i den første periode. Senere er der opstået en modfortælling om, at man aldrig har haft lys i vinduerne på Bornholm. Det er ikke helt korrekt. Der er givetvis en del familier, hvor det ikke har været tradition, men i de første år efter krigen var det ikke noget, der blev anset som "ubornholmsk". Men i forbindelse med fiskerikrisen i begyndelsen af 90'erne, og ikke mindst i forbindelse med forsvarsforliget i 1999, hvor Bornholms Værn blev nedlagt og erstattet af to udrykningsbataljoner - og hvor Almegårds kaserne i de følgende år faktisk var lukningstruet - var der på Bornholm en følelse af at være blevet glemt endnu engang. I de senere år, hvor der har været større optimisme og fremgang på Bornholm, kan man se, at folk igen sætter lys i vinduerne den 4. maj.

I 1945 var der næppe nogen, som kunne forestille sig, hvordan verden ville udvikle sig i de kommende årtier. Den kolde krig og jerntæppet, der i årene efter 2. Verdenskrig blev sænket ned gennem Europa, og den tiltagende fornemmelse af, at Bornholm ville kunne have været endt på den forkerte side af den grænse, var kun noget, man svagt kunne ane i sommeren 1945. Men der er ingen tvivl om, at efterhånden som månederne gik, og de sovjetiske soldater ikke rejste, og det forhold, at en del af officererne efterhånden fik deres hustruer til øen, gav anledning til en tvivl om og en frygt for, om de sovjetiske tropper nogensinde ville rejse hjem? Det var en bekymring, der kom til at præge bornholmerne.

KUN DANSKE TROPPER MÅ FORSVARE BORNHOLM

Den aftale, der i sidste ende blev betingelsen for de sovjetiske troppers afrejse den 5. april 1946, indebar, at Bornholms forsvar kun måtte varetages af danske tropper. Der måtte ikke være udenlandske soldater på øen. Det viste sig eksempelvis i 1983, da man ønskede at indbyde det amerikanske flyvevåbens swingband til at underholde ved det årlige dyrskeue. Da reagerede den sovjetiske ambassade med en vred note, og selvom amerikanerne kun var bevæbnet med trompeter og tromboner, så blev de forment adgang til øen!

STOR TILSLUTNING TIL HJEMMEVÆRNET

Den bornholmske krigserfaring var en ganske anden end resten af Danmarks. Der var i den kolde krig her på øen en erkendelse af, hvor udsat Bornholm ville kunne blive i en konfrontation mellem stormagterne. Og der var en dystre viden om, at det kun var et relativt lille kontingent soldater i marinen, i flyvevåbnet og i hæren, der i givet fald skulle forsvare øen. Det er ikke noget tilfælde, at det netop var på Bornholm og i Sønderjylland, at tilslutningen til Hjemmeværnet blev allerstørst under den kolde krig. Det var i de områder, hvor man følte, at der i særlig grad skulle gøres en indsats mod truslen udefra.

DEN LANGE BEFRIELSE

Det anspændte forhold til Sovjetunionen prægede Bornholm under hele den kolde krig. Også i dag er det relevant for øen at forholde sig til vores store nabo mod øst. Der blev under

den sovjetiske besættelse 1945-46 i Allinge begravet 30 sovjetiske soldater på Allinge kirkegård. Repræsentanter fra Sovjet - siden fra Rusland - er i alle årene efter 1946 kommet til øen for at lægge krans ved mindesmærket i Allinge. Ordet "besættelse" har i alle årene været kontroversielt. Selve befrielsen fra den tyske besættelse varede kun de få uger, det tog at få evakueret de tyske tropper og flygtninge væk fra øen. De 11 måneder frem til april 1946, hvor russerne forlod Bornholm, er blevet kaldt "den lange befrielse". Begge betegnelser er nu i overvejende grad blevet erstattet af det mere neutrale begreb "den sovjetiske tilstedeværelse".

RUSSISKE REPRÆSENTANTER ER ALTID VELKOMNE PÅ BORNHOLM

I dag er forholdet til de russiske befriere heller ikke helt ukompliceret. Som en del af NATO og EU må Danmark i disse år erkende, at selvom den kolde krig er slut, så er det alligevel ikke let at leve i harmoni med Rusland. Der er mange uenigheder, og det viser sig på flere måder. Et eksempel på det er, at der efter Ruslands annektering af den ukrainske Krim-halvø i 2014, ikke længere deltager danske soldater i uniform ved den årlige kransenedlægning i Allinge. Men de russiske repræsentanter er - ligesom de var det under hele den kolde krig - velkomne herovre. Der vil i år blive opsat et mindesmærke i Allinge for de søfolk og soldater, der gik ned med det danske skib "Vesterhavet" den 29. maj 1945. Her omkom 10 bornholmske søfolk og over 170 sovjetiske soldater, da skibet stødte på en mine på vej til Bornholm.

Selvom relationerne mellem Rusland og Danmark også i disse år kan have sine udfordringer, så står vi ved, at vi har en fælles historie, som det er værd at mindes.

"Selvom relationerne mellem Rusland og Danmark også i disse år kan have sine udfordringer, så står vi ved, at vi har en fælles historie, som det er værd at mindes."

DISTRIKT I

STORKØBENHAVN, BORNHOLM & GRØNLAND

Distriktformand: Gert Allan Larsen
Maglemosevej 33, Marbjerg, 2640 Hedehusene
Tlf.: 20 43 87 96, E-mail: gert-allan@larsen.dk
Roskilde, Kongens Lyngby, Amager, København, Brøndby, Frederiksberg, Ishøj, Godthåb og Bornholm

DISTRIKT II

NORDSJÆLLAND

Distriktformand: Palle Pedersen
Rypevænget 109, 2980 Kokkedal
Tlf.: 20 10 50 53, E-mail: jytpal@gmail.com
Helsingør, Hørsholm/Rungsted, Gilleleje, Hundested, Frederikssund og Frederiksværk

DISTRIKT III

VESTSJÆLLAND

Distriktformand: Søren Brusgaard
Fjordparken 4, 4300 Holbæk
Tlf.: 21 42 30 14, E-mail: ksbrusgaard@gmail.com
Kalundborg, Nykøbing Sjælland, Slagelse, Holbæk, Korsør og Skælskør

DISTRIKT IV

SYDSJÆLLAND & ØERNE

Distriktformand: Henrik Marrill Christiansen
Grønsundvej 17, 4780 Stege
Tlf.: 51 23 50 70, E-mail: hmc.stege@mail.dk
Næstved, Møen, Køge, Vordingborg, Stevns, Haslev, Nakskov og Nykøbing Falster

DISTRIKT VII

FYN

Distriktformand: Erik Jørgen Bodal
Gl. Nybyvej 25, Troense, 5700 Svendborg
Tlf.: 40 45 30 11, E-mail: erik@bodalenergi.dk
Odense, Bogense, Svendborg, Nyborg, Assens, Kerteminde, Marstal, Ærøskøbing, Faaborg, Langeland og Middelfart

DISTRIKT IX

SYD- & SØNDERJYLLAND

Distriktformand: Per Dichmann Hansen
Mågen 9, 6270 Tønder
Tlf.: 22 48 88 43
E-mail: dmfdistriktsosjylland@gmail.com
Tønder, Esbjerg, Fanø, Ribe, Padborg/Graasten, Sønderborg, Fredericia, Kolding, Haderslev, Aabenraa og Vejle

DISTRIKT X

MIDTJYLLAND

Distriktformand: Lars Gjættermann
Frøvangen 1 H, 8920 Randers NV
Tlf.: 29 63 21 13, E-mail: gjaet@post.tele.dk
Aarhus, Randers, Grenaa, Ebeltøft, Viborg, Horsens, Samsø og Skanderborg

DISTRIKT XI

NORDVESTJYLLAND

Distriktformand: Per Toftum Larsen
Søndervænget 14, Jebjerg, 7870 Roslev
Tlf.: 40 15 58 93, E-mail: pertoftum@live.dk
Skive, Lemvig, Ringkøbing/Hvide Sande, Hanstholm/Thisted, Glyngøre, Morsø, Thyborøn og Struer

DISTRIKT XII

NORDJYLLAND

Distriktformand: Charley F. Pedersen
Ringdrosselvej 14, 9310 Vodskov
Tlf.: 23 65 04 28, E-mail: cfp@post.tele.dk
Frederikshavn, Aalborg, Nibe, Skagen, Hals, Hjørring, Hadsund, Hirtshals og Hobro

Notesiderne indeholder variable relevante informationer, foto samt permanente siteoplysninger fra afdelingerne. Deadline for siterettelser og informationer er altid den 15. i månederne februar, april, juni, august, oktober og december.

LANDSFORMANDEN

Så startede den gradvise genåbning af Danmark, men desværre ikke helt som vi godt kunne tænke os. Forsamlingsforbuddet blev foreløbig fastholdt frem til påsken, men med mulighed for at mødes op til 25 personer udendørs under organiserede forhold.

Dette har bl.a. medført, at terminen for afholdelse af generalforsamlingerne nu er udskudt til udgangen af juni 2021, og hæves forsamlingsforbuddet ikke i tilstrækkelig grad, er vi klar til igen at udskyde terminen. Jeg tror dog på, at vi kan gennemføre Sendemandsmødet i Skagen den 11. september 2021. Trods disse udskydelser vil jeg dog opfordre bestyrelserne til at få regnskabet for 2020 gjort færdigt og fremlagt, så medlemmerne allerede nu kan få stillet deres eventuelle spørgsmål og afmystificeret formodninger etc.

En ganske positiv oplevelse er, at Forretningsudvalget har gennemført sit første virtuelle møde, og det forløb over al forventning. Dette blot for at understrege, at virtuelle møder bestemt er en mulighed i fremtiden. Jeg ser dog på ingen måde, at de hverken kan eller skal erstatte vores fundamentale behov for fysisk kammeratligt samvær, men er et muligt supplement i en snæver vending, der sparer både tid og penge.

De økonomiske konsekvenser af pandemiens hærgen har sat sine tydelige spor for mange af vores afdelinger - ingen indtjening ud over kontingentet, men fortsat driftsudgifter og måske endda kommende behov for større reparations- og vedligeholdelsesarbejder i marinestuerne. Vi har i Landsledelsen lidt viden om fonde, statslige og kommunale tilskudsordninger samt kontakter til medier m.m. Disse deler vi naturligvis hellere end gerne med jer, så tøv ikke med at tage kontakt, hvis I har konkrete udfordringer, overvejelser om løsningsmuligheder eller blot idéer til optimering af jeres økonomi i afdelingerne. Har I selv gjort jer erfaringer, så del dem gerne med andre afdelinger og os i Landsledelsen. Kort sagt vil fonde generelt ikke støtte drift, og de offentlige tilskudsordninger kræver fundamentale vedtægtsændringer hos os, hvis vi skal kunne komme i betragtning.

LANDSSEKRETÆREN

Her medio marts 2021 ser det ud til, at der efterhånden kommer gang i det danske samfund igen. Tolv måneder, hvor lokalafdelingernes synlighed har været næsten ikkeeksisterende, skal indhentes. På den baggrund opfordrer landssekretær Birger Tykskov til, at bestyrelserne giver den gas, når vi igen må stille op på gader og stræder for at synliggøre Danmarks Marineforening.

— Såvel redaktøren som jeg er klar til at give en hjælpende hånd, uanset hvor i landet der er brug for opstilling af vores udstillingstelte, der som bekendt er fyldt med relevant info- og hvervemateriale i såvel elektronisk som fast form, lyder det fra Birger Tykskov. Han gør samtidig opmærksom på, at bookingarket for såvel 2021 og 2022 er klar til at blive udfyldt.

— Der har været mange forespørgsler, så nu skal vi bare have kalenderen fyldt op, lyder det fra landssekretæren. Udstillingstelte kan reserveres ved henvendelse til Birger Tykskov på telefon 51232112 eller til Leif Mortensen på 21923055.

AMAGER

amagermarineforening.dk

ASSENS

assens-marineforening.dk

LANDSFORMANDEN

▲ Landsformand Steen Engstrøm er med myndighedernes udmeldinger primo marts ret sikker på, at Danmarks Marineforenings Sendemandsmøde bliver gennemført som planlagt den 11. september 2021.

LANDSSEKRETÆREN

▲ Vi skal have Danmarks Marineforenings informative udstillingssæt på hårdt arbejde landet rundt, mener landssekretær Birger Tykskov.

BOGENSE

bogensemarneforening.dk

BRØNDBY

marineforening.dk

Bestyrelsen i Brøndby Marineforening venter med længsel på en genåbning af samfundet.

— Efter et år med covid-19 er det imponerende, at medlemmerne stadig bakker op. Et stort bravo skal lyde for vores medlemmer af både Marineforeningen og afdelingens skyttelav. Selv om de ikke er i stand til at mødes fysisk, så lader de os vide, at de er på pletten, så snart vi må samles igen. Fællesskabet er stort og skal nok stå sin prøve. Vores tanker går til de kammerater og deres familier, både i vores egen afdeling, men også i andre afdelinger, der har været ramt af covid-19 på den ene eller anden måde, skriver Kim von Wowern.

GRENAA

▲ Amalie Hougaard Jensen har her sin far Tommy Hougaard Jensen (i.m.) og afdelingsformand for Grenaa Marineforening, Per Schultz Petersen, som vidner, da hun ved et lille event i februar modtog Sofus Mindelegat i marinehuset. (Foto: Steen Poulsen)

HIRTSHALS

▲ Professionelt arbejde udført ved tømning af olietanken ved marinehuset på Hirtshals Havn. (Foto: Poul Erik Frandsen)

EBELTOFT

marineforeningen-ebeltoft.dk

Som i flere andre lokalafdelinger har bestyrelsen i Ebeltoft Marineforening også vendt nedlukningstiden til noget positivt.

— Der er igangsat en renovering af kabyssen med ny dørk og inventar. Vi har selvfølgelig måttet ud til autoriserede håndværkere for visse dele af projektet, men ellers har vores gode medlemmer selv været i gang. Og vi ser frem til at kunne "dække ud" med en fin ny kabys. Det er svært at sige, hvornår vi igen kan fyre op under kedlerne, men mange medlemmer har givet udtryk for, at de savner kammeratskabet, skriver Peter Brøgger.

Skyttelavet:

Skyttelavet i Ebeltoft Marineforening skulle efter planen have været vært ved Landsskyttestævnet i marts 2021. Den nuværende agenda fra Landsskytteudvalget har fastsat weekenden den 2.-3. oktober til afholdelse af eventet.

ESBJERG

marineforeningen-esbjerg.dk

FANØ

fano-marineforening.dk

FREDERIKSHAVN

marinestuen-frederikshavn.dk

FREDERIKSSUND

frederikssundmarineforening.dk

FREDERIKSVÆRK

frederiksvaerkmarineforening.dk

FAABORG

faaborgmarineforening.dk

Som fortalt på bagsiden af denne udgave arbejder bestyrelsen i Faaborg Marineforening på at fremdrage og formidle lokalhistoriske elementer med vinkel til det maritime miljø i Faaborg-Midtfyn Kommune. Senest historien om den tyske marinestation fra 2. Verdenskrig på Horne Land.

GILLELEJE

gillelejmarineforening.dk

GLYNGØRE

glyngore-marineforening.dk

GRENAA

grenaamarineforening.dk

Den første tirsdag i februar 2021 afholdt Grenaa Marineforening den traditionelle ceremoni: prisoverrækkelse af kr. 5.000 fra Sofus Mindelegat. Årets prismodtager var Amalie Hougaard Jensen, der den 17. februar 2021 startede sin uddannelse som ubefaren skibsassistent på skoleskibet "Danmark".

HADERSLEV

haderslevmarineforening.dk

Afdelingskasserer i Haderslev Marineforening, Carl-Erik Knudsen, modtog primo 2021 en straksopkrævning fra et tysk firma på 3.119 euro for køb af værktøj og maskiner bestilt af afdelingsformand Svend F. Detlefsen. Afdelingens interne betalingsprocedurer forhindrede, at opkrævningen blev betalt.

— Når jeg fortæller dette, er det for at advare marineforeningskollegerne i afdelingerne om sådanne falske opkrævninger, siger Svend Detlefsen, der også oplyser, at den falske regning selvfølgelig blev ignoreret.

HALS

halsmarineforening.dk

HIRTSHALS

hirtshalsmarineforening.dk

En lidt uønsket jubilæumsaktivitet blev i dagene omkring den planlagte 100-års-reception og aftenfest (læs artikel på tekstsiderne) gennemført af nogle personer, der på yderst professionel vis tømte marinehusets olietank for indhold.

– Vi troede, at vi havde fået tanken tyverisikret, men nej, siger afdelingsformand Poul Erik Frandsen. – Så nu er vi i gang med at få installeret fjernvarme.

HOLBÆK

facebook.com/holbaekmarineforening

I Holbæk Marineforening savner medlemmerne fællesskabet, og glæder sig derfor til, at foreningslivet kan komme i gang igen. Det oplyser Jørn Michaelsen, der samtidig fortæller, at der er lavet et foreløbigt program, som bestyrelsen håber kan gennemføres. Går det som planlagt, står den derfor på generalforsamling den 28. maj. Generalforsamlingen starter med skafning kl. 1800. Den 25. juni er der kammeratskabsaften medens den i november 2020 udsatte 100 års jubilæum planlægges afviklet den 18. september.

Ud over arrangementerne i lokalafdelingen skal der også afvikles forårs-distriktsmøde med distriktsformanden som indbyder.

I øvrigt opfordre Jørn Michaelsen til, at hvis der er medlemmer i afdelingen der har haft en oplevelse de vil dele med kollegaerne i Holbæk Marineforening, skal de videreformidle denne til ham, ved at sende en mail til gnavpot960@gmail.com

HORSENS

horsensmarineforening.dk

HUNDESTED

hundested-marineforening.dk

HØRSHOLM/RUNGSTED

mfhr.dk

KERTEMINDE

kerteminde-marineforening.dk

KOLDING

Koldingmarineforening.dk

KONGENS-LYNGBY

kongens-lyngby-marineforening.dk

KORSØR

korsoermarineforening.dk

KØBENHAVN

kbh-marineforening.dk

Den ordinære generalforsamling inklusive de eftertragtede gule ærter med tilbehør skal efter vedtægterne afholdes inden udgangen af februar, men en vis covid-19 kom i vejen, og begivenheden blev udskudt, og indkaldelsen lyder på slutningen af marts. Det skriver Erik Staffeldt medio februar 2021 og uddyber:

– Pandemiens neddrøsling af medlemsaktiviteterne og det kammeratlige samvær har sine lyspunkter. Medlemsbladet UDKIGGEN kom ud i januar med en skriftlig beretning fra bestyrelsen ved afdelingsformand Per Vilstrup Olesen. Heri fremgår et nyt vigtigt initiativ: Medlemstallet i vores afdeling har gennem en årrække været faldende, men det har bestyrel-

sen sat fokus på i året, der er gået. Der er vedtaget en medlemsstrategi, som blandt andet indeholder følgende mål:

- 1: At styrke følelsen af at være en del af et unikt fællesskab.
- 2: At nye medlemmer skal føle sig velkomne og velinformerede ved start.
- 3: At tilliden mellem medlemmerne øges, så medlemmerne føler et medansvar.
- 4: At medlemmerne deltager på Københavns Marineforenings forskellige medieplatforme, så informationer og debat får så stor en berøringsflade som muligt.
- 5: At medlemstallet stiger løbende. Ved udgangen af 2020 skal medlemstallet være på 80 aktive. Dette er blandt andet en nødvendighed for, at pind 3 og 4 kan indfries.
- 6: At medlemmerne deltager i rekrutteringsindsatsen.

KØGE

koege-marineforening.dk

LANGELAND

langelands-marineforening.dk

MARSTAL

marstalmarineforening.dk

MIDDELFART

middelfartmarineforening.dk

MORSØ

morsmarine.dk

Medio februar skriver bestyrelsen, at der ikke er meget at berettet i denne nedlukningstid.

– Men vi har brugt tid på at få nogle opgaver løst. Blandt andet har vi fået malet fyrrummet, så det nu fremtræder som et ryddeligt og pænt depot. De sidste sponsorskilte er opsat på sponsortavlen i marinstuen, så alt er klappet og klart til at genoptage aktiviteterne.

Vi håber, at den gode disciplin omkring pandemien holder, og at vaccinerne får så stor udbredelse, at vi får mulighed for at mødes i lidt større forsamlinger. Det sidste års prøvelser vil sætte sig varige spor, uanset om vi får bugt med smitten, og de nuværende hygiejneregler vil sikkert blive en fast del af hverdagen.

Når vi får tilladelse til at åbne, vil bestyrelsen gøre sig anstrengelser for at søsætte arrangementer, og vi vil uanset åbningsdatoen starte med "3 halve om lørdagen", som vi har haft stor succes med i vintermånederne. Vi mangler også nytårskur og generalforsamling, som vi vil forsøge at slå sammen til noget ekstra festligt, fortæller afdelingsnæstformand Anton Kirk Toft.

MØEN

moensmarineforening.dk

Bendt Lund fortæller, at bestyrelsen i Møen Marineforening arbejder hårdt for at klare krisen i disse pandemitider. Arrangementerne kom for en kort stund i gang medio 2020. Men den nye nedlukning gør, at den hen over årets sidste måneder som den eneste aktivitet, kun er afholdt nogle få bestyrelsesmøder.

Afdelingen har i skrivende stund små 100 medlemmer. De ser alle frem til, at der igen kan komme gang i faglige møder, bankospil, fregatskydning samt fester i al almindelighed.

– Dette vil også bidrage med et overskud til drift og vedligeholdelse af marinehuset, lyder det fra Bendt Lund.

Og som det fremgår øverst i denne note, har Møen Marineforening fået etableret en hjemmeside.

NAKSKOV

nakskov-marineforening.dk

NIBE

nibe-marineforening.dk

NYBORG

marineforeningennyborg.dk

Skibsreder A. P. Møller skrev engang til en af sine forretningsforbindelser, at "Det er i nedgangstider, man skal forberede sin virksomhed til opgangstider". Disse kloge ord forsøger bestyrelsen i Nyborg Marineforening at efterleve. Således arbejder en kreds af medlemmer med afdelingens banjemester og kvartermester som tovholder på en opdatering af Marinehuset.

I håb om at de gældende restriktioner er overstået den 6. juni 2021, planlægger bestyrelsen at arrangere en mindehøjtidelighed på denne dato for at markere D-dag 1944 og samtidig ære omkomne søfolk.

Afdelingens grafiske udvalg udfører ifølge Kurt Verner et stort arbejde med at gøre lokalbladet og hjemmesiden så informativ og læsevenlig som muligt. Herudover fortsætter udgivelsen af maritimrelevante publikationer. Næste hæfte bliver i forbindelse med 30-året for udsendelse af korvetten OLFERT FISCHER i 1991 til Golfen. Arbejdstitlen er derfor "Med OLFERT til Golfen".

NYKØBING FALSTER

nykfmarineforening.dk

NYKØBING SJÆLLAND

nyksjmarineforening.dk

NÆSTVED

naestvedmarineforening.dk

Næstved Marineforenings 100-års-reception, som var planlagt til den 9. februar 2021, er som det fremgår af artiklen på tekstsiderne skudt til hjørne. Men bestyrelsen har i skrivende stund ultimo februar fokus på, at så snart de gældende restriktioner ophæves, bliver der indkaldt til festreception i Marinehuset i Næstved.

ODENSE

odense-marineforening.dk

RANDERS

randersmarineforening.dk

Skyttelavet:

Ole Poulsen fortæller, at alle aktiviteter i Randers Marineforenings skyttelav for nuværende er sat på standby.

– Vi afventer besked fra Skyttekredsen om, hvornår vi må begynde at skyde igen, siger han og oplyser samtidig, at han er optimist i forhold til skytternes forberedelse til Landsskyttestævnet i Ebeltøft den 2. og 3. oktober 2021.

ROSKILDE

roskildemarineforening.dk

SKAGEN

skagenmarineforening.dk

SKIVE

skive-marineforening.dk

SLAGELSE

marineforeningen-slagelse.dk

STEVNS

Afdelingsformand Gert Arno Pedersen sender et par hjertelige fødselsdagslyskønskninger til såvel nærværende tidsskrifts redaktør (75) som Danmarks Marineforenings forretningsfører (70).

– Vi takker jer begge for et godt samarbejde, lyder det fra Stevns.

Afdelingen har i øvrigt ligget stille siden generalforsamlingen 2020. Bliver det muligt i forhold til forsamlingsrestriktionerne, skal generalforsamlingen i år afholdes den 23. april.

STRUER

– Hvad gør man med en marinestue, der står knivskarpt med byens bedste udsigt og samtidig er ramt af coronanedlukning? Dette aktuelle spørgsmål stiller Mads Lund, afdelingsformand i Struer Marineforening, og fortsætter: – Det spørgsmål trængte sig på hen over vinterens nedlukning i Struer Marineforening. Svaret er, at man lejer/låner lokalerne ud til nære virksomheder, der mangler mødelokaler i forbindelse med coronaafstand m.m. Således har vi i Struer Marineforening udlånt vores marinestue til en af vores naboer, Global Wind Academy, som underviser teknikere i blandt andet offshoresektoren. De var selv presset på lokaler grundet øgede afstandskrav. Vi vil rigtig gerne have et godt naboskab, så det var naturligt at sige ja, da de spurgte, om de måtte anvende lokalerne i Marinehuset til undervisning, fortæller Mads Lund, der sammen med den øvrige bestyrelse håber, at nogle af kursisterne har fattet interesse for at blive medlem i en af Danmarks Marineforenings lokalafdelinger. Og dette selvfølgelig gerne i Struer Marineforening.

Mads Lund er selv ansat i firmaet Grønbech & Sønner. En landsdækkende virksomhed etableret i 1828 af søkaptajn Michael Johan Grønbech. Virksomheden har en lokalafdeling i stationsbyen Vinderup, der ligger nogle kilometer øst for Struer. Grønbech & Sønner havde også brug for lokaler til mødeaktiviteter, hvilket blev løst via en lejeaftale med Struer Marineforening. – Det er en stor fornøjelse at fremvise marinehusets lokaler til en ny gruppe og på en ny måde, samtidig med at vi kan lave en lille skilling til foreningskassen, lyder det fra Mads Lund.

SVENDBORG

svendborgmarineforening.dk

Med Kurt Kaysen og Erik Jørgen Bodal som informanter, kan det oplyses, at medlemmer i Svendborg Marineforening under coronanedlukningen holder kedlen i kog, så marinehuset som altid står rent og pænt overalt, når marinestuen kan genåbnes.

Den daglige drift betyder også, at nogle besætningsmedlemmer af Travaljelaugget løbende lænsrer travaljen, når bundbrædderne begynder at flyde.

Bestyrelsen holder også gang i de mere officielle pligter. Således deltog tre mand den 29. januar i bisættelsen af tidligere distriktsformand for distrikt Fyn og æresmedlem i Danmarks Marineforening, Børge Leif Halfdan Ferning, fra Nyborg Vor Frue Kirke.

Afdelingsformand Erik Jørgen Bodal sørger også for, at medlemmer med runde fødselsdage får en hilsen fra Svendborg Marineforening på dagen. Bestyrelsesarbejdet pågår med ét månedligt møde, hvor afdelingsformand, næstformand og kasserer tager hånd om den nødvendige drift og opgaver, der skal tages stilling til.

– Hvis der er medlemmer, der normalt betaler kontingent kontant i marinestuen, og nu ikke kan komme til at betale, så giv os et praj på telefonen, så finder vi en løsning for at kunne betale kontingentet for 2021, opfordrer Erik Bodal.

SØNDERBORG

soenderborgmarineforening.dk

Sønderborg Marineforening er medlem af kontaktudvalget for De Militære Traditioner i sønderborgområdet. Derfor deltog afdelingen også med flag og flagbærer ved mindehøjtideligheden for to allierede flybesætninger, der i 1944 mistede livet på det nordlige Als. Det fortæller Leif Larsen, der uddyber:

– Sønderborg Marineforening er ude med flaget rigtig mange gange i løbet af året. Denne begivenhed var den første her i 2021. Forude venter 14 arrangementer, hvor vi deltager. To af vores medlemmer varetager jobbet. Det er ansvarshavende banjemester J. W. Kiølseth og slopkistebestyrer B. S. Møller, der er vores faste flagbærere.

Årets flagarrangementer slutter som regel med markeringen af våbens-tilstandsagen under 1. Verdenskrig den 11. 11. 1918 klokken 11.

VIBORG

Viborg Marineforening har også været hårdt mærket af covid-19-restriktionerne med en lukket marinestue og aflyste arrangementer til følge. Dog er intet så skidt, at det ikke er godt for noget andet. En stor del af bestyrelsen har med formanden i spidsen fået renoveret både marinestuen og kabyssen, så de fremtræder nymalede og imødekomende. Det fortæller Lars Teibøl, der samtidig glæder sig til, at medlemskollegerne igen kan komme i stuen og tjekke det flotte arbejde.

Generalforsamlingen er også i Viborg Marineforening udskudt og forventes afholdt i slutningen af april, hvorefter det nye årsprogram vil foreligge.

VEJLE

vejlemarineforening.dk

VORDINGBORG

vordingborgmarineforening.dk

SØNDERBORG

▲ Flagbærer i Sønderborg Marineforening J. W. Kiølseth ved et af de 15 flagarrangementer, hvor afdelingen deltager i år. (Foto: Leif Larsen)

VIBORG

▲ Marinestuen i Viborg har hen over coronanedlukningen gennemgået en større renovering.

ÆRØSKØBING

aeroeskoebing-marineforening.dk

AABENRAA

aabenraa-marineforening.dk

AALBORG

aalborg-marineforening.dk

AARHUS

aarhusmarineforening.dk

Næstved Marineforening runder de første 100 år

Med stiftelsesdag den 9. februar 1921 havde bestyrelsen på samme dato i år tilrettelagt et større receptionsarrangement for at markere den sydvestsjællandske marineforenings 100-års-jubilæum.

Som de fleste festligheder, der var planlagt til vinteren 2020/2021, er begivenheden udsat, til der igen kommer gang i det sociale liv i landet.

– Men vi lover, at når vi når derhen, skal der nok blive budt til fest, fastslår afdelingsnæstformand René Juul Petersen.

Han slår i samme moment fast, at Næstved Marineforening holder afdelingens gode traditioner i hævd. Eksempelvis har de populære fregatskydninger siden første skydning i 1945 kun været aflyst to gange. Første gang lige efter krigen og så under coronapandemien i 2020.

De løbende medlemsarrangementer omfatter blandt andet onsdags åbent hus, hvor en fast stab af medlemmer anduver marinehuset for at dyste i den ædle raflesport. Marinestuen har derudover åbent hver lørdag med mange besøgende. Der er også stor tilslutning til bankospil og mandeaften. Mandeeventet er med god mad og fra tid til anden også med deltagelse af ledsagere.

AKTIVT SKYTTELAV

Afdelingsnæstformanden fremhæver også afdelingens skyttelav. Skytterne er faste deltagere ved Danmarks Marineforenings Landsskyttestævne samt lokale pokalskydninger mellem kommunens forsvarsforeninger. De relativt gode resultater kræver, at skytterne har fokus på at holde formen vedlige gennem trænings-skydningerne hen over skyttesæsonen. Og det har de.

– Vi ser fortrøstningsfuld på fremtiden for Næstved Marineforening og glæder os til, at der igen kommer gang i foreningslivet og medlemsaktiviteterne i marinehuset, lyder det fra René Juul Petersen.

▲ Disse syv næstvedborgere udgjorde Næstved Marineforenings første bestyrelse. Som det var vanen dengang, blev personerne navngivet med titel. Barbermester Christiansen, købmand Vilhelm Jørgensen, konditor Bundesen, fiskeeksportør Carl Martens, prokurist Drewsen, fabrikant Kraa og bankkasserer Lehnfeldt.

▲ Bestyrelsesmedlem Danni Rasmussen var ikke til stede, da Næstved Marineforenings bestyrelsen anno 2021 blev fotograferet. F.v. afdelingskasserer Bent Rasmussen, afdelingsformand Erik Hansen, afdelingsnæstformand René Juul Petersen og afdelingsbanjemester Bent Hasselberg.

▲ Den dannebrogsmalede mine er placeret ved bagsiden af Marinehuset i Næstved.

2021 Sendemandsmøde

I henhold til foreningens vedtægter § 16 afholdes
Det årlige ordinære Sendemandsmøde

LØRDAG DEN 11. september 2021

I Skagen med dagsorden iflg. Vedtægternes § 18.
Mødeindkaldelse med detaljeret dagsorden
Vil fremgå af medlemsbladet nr. 4 – 2021.

Landsbestyrelsen

Efterårsrejse med Marineforeningen Tidsskriftet "Under Dannebrog"

Tyskland, Holland og De Vestfrisiske Øer

Planlægningen af læserrejse nummer 33 i regi af fra 1987 fagtidsskriftet Søfart og siden 2003 Marineforeningen Tidsskriftet "Under Dannebrog" er i fuld gang. Så hermed varsles, at alle der har lyst kan komme med på en veltillægt tur til Tyskland, Holland og De Vestfrisiske Øer den:

18. til 23. september 2021

Turen byder på spændende oplevelsesrejse gennem først Tyskland, hvor vi har én overnatning inden vi anduver Holland, hvor vi har fire overnatninger.

Programmet i Holland har omdrejningspunkt på blandt andet: Europas største havn i Rotterdam, Amsterdams kanaler, Den Helder med flådehavn og Hoorn der lagde navn til Kap Hoorn plus meget mere. Et højdepunkt bliver besøg på den frisiske ø Texel. Vi ser på stort og på småt og besøger kendte seværdigheder i de atmosfærefyldte hollandske byer. Hurtigt fornemmer man, at livsstilen er en anden i Holland – anderledes og ganske fascinerende.

Detaljeret dag-til-dag-program med pris er klart den 1. juni 2021 og kan bestilles på:
euro-tema2@post.tele.dk eller på telefon 8680 4260.

BEMÆRK: Turen gennemføres alene, hvis alle Corona-regler i Danmark, Tyskland og Holland kan overholdes. Er annullering nødvendig, tilbagebetales hele det indbetalte beløb.

Teknisk arrangør:

EURO-TEMA Specialrejser Silkeborg

Jubilarstævne 2020/21

*til minde om indkaldelsen til Søværnet
afholdes på Holmen/Nyholm*

søndag d. 29. august 2021 kl. 10-16

Årets stævne er for indkaldelsesårgangene med endetal:
0 & 1 samt 5 & 6 (25 - 40 - 50 - 60 - 65 - 70 - 75 - og 80 år)

Deltagelse er ikke betinget af medlemskab af Marineforeningen.
Ikke-jubilarer blandt Marineforeningens medlemmer kan også
tilmelde sig - **jubilarer har dog fortrinsret.**

Tilmeldinger ud over 200 personer sættes på venteliste.

DELTAGERPRIS:

Medlemmer **kr. 300,-**
Ikke-medlemmer **kr. 350,-**

STÆVNEPROGRAM:

kl. 10-10:20 Ankomst og registrering ved Nyholmsporten
kl. 10:25 Samling, andagt & kranselægning
kl. 10:40 Kort march m. Kvindelige Marineres Musikkorps
kl. 11-11:45 Stævnets officielle del afholdes i Planbygningen
kl. 11:50-12:50 STÆVNEPAUSE med holdvis fotografering
kl. 13:00 Skafning & kammeratligt samvær i Planbygningen
kl. 16:00 Tak for i dag.

SKRIFTLIG TILMELDING OG BETALING SENEST

ONSDAG DEN 30. JUNI 2021

sendes til (mail foretrækkes):

landskontoret@marineforeningen.dk

POSTADRESSE:

Marineforeningen

Trondhjemsvej 5 kld., 2100 København K.

Betaling skal ske til bankkonto:

Reg.: Nr. 1551 - Kontonr.: 000 200 1608

Indbetaling mærkes 'JUBILARSTÆVNE', og skal være ledsaget
af **tydeligt: navn, mailadresse, (eller postadresse)
telefonnummer, indkaldelsesårgang og primært
tjenestested**

**Medlemmet bedes desuden påføre afdelingsnavn
og hovednummer.**

Tilmeldte deltagere vil modtage detaljerede stævneinformationer
medio august.

VEL MØDT!

Gert A. Larsen

Marineforeningens Jubilarudvalg

Tysk ubådsbase på sydfynske Horne Land

Som i flere marineforeningsafdelinger på Fyn er bestyrelsen i Faaborg Marineforening også opmærksomme på den lokale maritime historie. Senest beretningen om Faaborg-søminen på denne plads i august 2020.

I denne udgave vender afdelingsformand Torben Ralph Nielsen i samarbejde med Lejla Wedel Sørensen og Ole Refstrup historien om et stykke næsten glemt marinehistorie fra 2. Verdenskrig: Den tyske ubådsbase Marinestation Vænget på den sydlige del af Horne Land.

Marinestationen blev etableret i 1943. På land var der barakker og generatoranlæg til at producere strøm. Ubådernes batterier blev her ladet op før togterne. Anløbsbroen gik omkring 200 meter ud, for ubådene skulle ligge på dybt vand. Fundamentet for anløbsbroen var lavet af massive pommerske fyrrepæle. Ubådsbasen husede omkring 30 soldater, der bevogtede området. De boede i en barak, mens officererne havde installeret sig i et idyllisk beliggende stråttækt sommerhus ned til vandet. Sommerhuset ligger der stadig og har været i privat eje siden starten af 1950'erne.

Den lille marinestation blev aldrig bombet af de allieredes bombefly. Men den 17. november 1944 gik den danske modstandsbevægelse i aktion og sprængte basens transformatorstation i luften.

Efter tyskernes overgivelse i 1945 blev basen kortvarigt brugt til indkvartering af tyske flygtninge. Flygtningelejren fungerede dog kun et års tid, hvorefter nedbrydningsarbejdet begyndte. Det gik lige så stærkt, som da basen blev bygget. Folk var især ude efter de store fyrretræspæle, for der var mangel på tømmer

▲ Den tyske marinestation på Horne Land anno 1944.

▲ Samme marinestation anno 2021.

efter krigen. Hullerne i havbunden vidner stadig om dette.

Resterne af marinestationen ligger for enden af Dueredsvænget syd for Horne. Kun et par betonbrokker og en lille ruïn af en bunker minder i dag om stedets fortid. Man kan se sommerhuset, hvor de tyske officerer boede, og den lille

bunker, der ligger midt på marken, hvor basens øvrige bygninger også lå.

(Øvrige kilder: *Fyens Stiftstidende* og *Horne Lands Folkemindesamling*.

Foto: *Torben Ralph Nielsen* og musealt foto)